

Pracovní verze první části příručky ke kapitánským zkouškám

Vladimír Cvrček - Vezír

Pavel Bár - Pavlík
Jana Kalčevová - naJa

KAPITÁNSKÁ ZKOUŠKA

Sestry a bratři,

dostává se vám do rukou první, pracovní část budoucí příručky ke kapitánským zkouškám. Její obsah je dán okruhy kapitánské zkoušky jak je stanovuje 5. kapitola Přílohy A platného Řádu pro vzdělávání činovníků a činovnic Junáka.

Tato první část obsahuje materiály k okruhu 1 - vodní skauting a části okruhu 3 - činnost oddílu VS (kroj, vlajková etiketa). Do příručky byly zařazeny materiály, které mají rozšířit znalosti uchazečů o kapitánskou zkoušku, a to pokud možno co nejkomplexněji; to nejpodstatnější a k úspěšnému složení zkoušky nezbytné je proto v textu pracovně zvýrazněno modrou barvou.

Jelikož se jedná o pracovní verzi, omluvte prosím gramatické, stylistické i formální chyby, stejně jako nízkou kvalitu některých obrázků či chyby v grafické úpravě. Na všem nadále pracujeme, uvítáme i vaše připomínky, návrhy či opravy chyb.

Postupně by měla být příručka doplňována o další kapitoly, případně by se její struktura měla v budoucnu přizpůsobit plánované nové podobě vodáckého vzdělávání. Naším cílem je dosáhnout po jejím zkompletování také tištěného vydání.

Něcht' vám slouží!

autoři

OBSAH

okruh 1 - VODNÍ SKAUTING

1.1 Historie VS v českých zemích, tradice

Kalendárium historie vodních skautů v souvislostech	...strana 4
Henry Warrington Smyth Baden-Powell, „vodácký B-P“	...strana 12
Josef Rössler-Ořovský, „vodácký Svojsík“	...strana 14
Jaroslav Novák - Bratka, „vodácký Foglar“	...strana 15

1.2 Zařazení VS v skautské organizaci

Vodní skauti ve vnitřních předpisech Junáka: Stanovy a Organizační řád	...strana 16
Řád vodních skautů a Statut Kapitanátu vodních skautů	...strana 18
Vyhlášky Hlavního kapitanátu vodních skautů	...strana 23

1.3 „VS“ ve světě, vodácké organizace a další instituce s navazující činností u nás

Vodní skauti ve světě	...strana 24
Vodácké organizace a další instituce s navazující činností u nás	...strana 25

okruh 3 - ČINNOST ODDÍLU VS

3.6 Kroj, vlajková etiketa

Kroj vodních skautů	...strana 26
Vlajková etiketa vodních skautů	...strana 34

okruh 1

VODNÍ SKAUTING

1.1 Historie VS v českých zemích, tradice

Kalendárium historie vodních skautů v souvislostech

1847

✚ 3. února se narodil Henry Warington Smyth Baden-Powell, bratr Roberta B-P, na jehož popud organizoval vznik vodních (námořních) skautů a napsal pro ně první příručku.

1857

✚ 22. února se narodil v Londýně Robert Stephenson Smyth Powell - zakladatel skautingu a světový náčelník skautů. Příjmení Baden-Powell přijala rodina později, až po smrti Robertova otce.

1860

✚ 14. srpna se narodil v Anglii Ernest Evan Thompson Seton - zakladatel woodcraftu, první náčelník skautů USA.

1869

✚ 29. června se narodil Josef Rössler-Ořovský, všestranný sportovec, zakladatel českého vodního skautingu.

1876

✚ 5. září se v Praze narodil Antonín František Svojsík - zakladatel českého skautingu. Místo druhého jména František však používal přezdívku Benjamin, kterou dostal jako nejmladší člen Českého pěveckého kvarteta.

1883

✚ Wiliam A.Smith ve Velké Británii zakládá THE BOYS BRIGADE Chlapecké brigády

1889

✚ 22. února se narodila Olave St. Clair Soames, provdaná Baden-Powellová, světová náčelníkautek.

1895

✚ 21. května se narodila Vlasta Štěpánová, provdaná Koseová. Byla iniciátorkou vzniku prvního českého dívčího oddílu a prošla pak různými funkcemi v naší i světové dívčí organizaci.

1901

✚ 5. dubna se narodil v Prostějově Rudolf Plajner, jediný syn ze sedmi dětí. Od roku 1939 byl náčelníkem Junáka.

1902

✚ přírodovědec, spisovatel a malíř Ernest Thompson Seton

zakládá v USA WOODCRAFT INDIANS, 1. července uspořádal E. T. Seton první woodcrafterský tábor v městečku Cos Cob. Do tohoto roku se klade založení prvního kmene Woodcraft Indians (Indiáni lesní moudrosti). E. T. Seton pro ně napsal knihy Dva divoši, Rolf zálesák, Svitek březové kůry - Knihu lesní moudrosti.

1906

✚ Robert Baden-Powell (1857-1941) vydává pro The Boys Brigade knížku o chlapcích v armádě AIDS TO SCOUTING.

1907

✚ Od 1. do 9. srpna vede B-P pro neorganizované (dvacet chlapců) první pokusný tábor na Brownsea Island u přístavu Poolu na jihu Anglie. Tento tábor se považuje za skutečný začátek skautingu. B-P píše sešity knihy Scouting for Boys.

1908

✚ V lednu začala vycházet první skautská příručka Scouting for Boys v sešitech na pokračování. 24. ledna byla první veřejná schůze s výkladem knihy Scouting for Boys ve dvoraně Birkenheadu. Tento den je dnem založení první skautské organizace na světě - anglické The Boy Scouts.

✚ 14. dubna začal vycházet první skautský časopis na světě - anglický „The Scout“.

1909

✚ 5. března vznikl první oddíl Sea Scouts v Londýně.

✚ V září sraz 10 000 britských skautů na první skautské přehlídce v Crystal Palace v Londýně; mezi 10 000 skauty se poprvé objevila i skupina skautek.

1910

✚ Založena organizace anglických skautek GIRL GUIDES (8 000 členek), vede sestra RBP Agnes Baden-Powellová; E. T. Seton dělá z Woodcrafts americký skauting.

✚ V říjnu se v Anglii utvořil odbor pro vodní skauting (Sea Scouts) – považuje se za vznik vodního (námořního) skautingu.

1911

✚ Počátkem léta odjel prof. tělocvik A. B. Svojsík do Anglie a Skandinávie, aby na vlastní oči viděl skauting v praxi. Po návratu začal překládat Scouting for Boys a poznatky si ověřoval v praxi s první družinou českých skautů složenou

ze žáků Žižkovské reálky, v září první český tábor ve srubu u hájovny Vorlovna pod Lipnicí.

1912

✚ 1. února vyšla první skautská brožurka u nás – A. B. Svojsík: Český skaut. V květnu pak kniha Základové junáctví. V březnu první rádcovský kurz. První mimopražský oddíl v Třebechovicích pod Orebem. V Berouně vznikají DĚTI ŽIVĚNY, na Plzeňsku PSHLAVCI Založen skautský odbor při Svazu spolků a přátel tělesné výchovy mládeže.

✚ 13. července začal čtyřdenním putováním od Žižkovské reálky do Orlovských lesů u Lipnice první tábor českých junáků. Tábor třinácti chlapců vedl Antonín Benjamin Svojsík.

✚ 30. října se oženil Robert Baden-Powell s Olave St. Clair Soames. Z jejich manželství se narodily tři děti: Peter, Heather a Betty.

✚ Josef Rössler-Ořovský se na Olympijských hrách ve Stockholmu seznámil se švédskými vodními skauty a zakládá s prof. ing. Ludvíkem Šimkem při Českém Yacht Klubu oddíl vodních skautů, později registrovaný jako 1.ovs, dnes pražská vodní Dvojka, první vodní družina Bobrů.

✚ První oddíl vodních skautů při vysokoškolském sportovním klubu (prof. František DRTINA), členové vykonali téhož roku první dálkovou plavbu z Č. Budějovic do Prahy na vorech.

✚ V červenci vydává Warington Baden-Powell knihu Sea Scouting and Seamanship for Boys.

1913

✚ V Praze je 19 skautských oddílů, jeden z nich je pozdější Pětka.

✚ Skauti ze dvou letních táborů na Sázavě se plaví do Prahy na lodích, které si sami na těchto táborech postavili. Družina Bobrů podnikala společně se členy Českého Yachtklubu řadu zdařilých kanoistických túr spojených s vodním tábořením. Jako vůdce a instruktor byl Josef Rössler-Ořovský, jenž zapůjčil loď a učil je správně ovládat, pádlovat, apod. Družina Bobrů z 2.oddílu Praha byla první skautskou skupinou, která měla systematický vodácký výcvik zařazený do programu skautské činnosti. Její rádce Josef Rössler ml. a J.Filip-Starý se stali později činovníky vodních skautů. V tehdejší době se po tápání a zkoušení zrodila pramice s kotrcí, která přetrvala v různých obměnách až do dnešních dnů.

✚ Koncem března byl ve škole ve Vladislavově ulici v Praze zahájen první kurs pro rádce a vůdce. Po sobotách a nedělích trval až do května. Zakončen byl 26.5.1913 tábořením v hlubočeském údolí.

✚ 27. září byl na Císařském (nyní Trojském) ostrově zahájen první propagační junácký tábor.

1914

✚ 15. června založen spolek JUNÁK-ČESKÝ SKAUT. Vznik junácké hymny (text František Serafín Procházka, hudba Karel Kovařovic).

✚ Začíná I. světová válka, skauti více zaměřeni na činnost podobnou Červenému kříži. Mnoho vůdců odchází na frontu.

✚ v lednu podal v Anglii M. P. Everet návrh na organizaci a výchovný program vlčat. Návrh programu je motivovaný Kiplingovými Knihami džunglí. Výchova malých děvčat – skřítků (Brownies) byla organizována obdobně, původně se jmenovaly Růžová poupata. Za základ jejich programu byla vzata pohádka Juliány Ewingové.

1915

✚ 11. ledna přednášel A. B. Svojsík o americkém dívčím skautingu. Po přednášce a živé diskusi dvanácti zájemkyň bylo rozhodnuto o vybudování dívčího skautingu uvnitř spolku Junák - Český skaut. Odbor pro dívčí výchovu skautskou byl schválen na nejbližší valné hromadě JČS. Vůdkyně I. dívčího oddílu Vlasta Štěpánová-Koseová (1895-1973). V létě první tábor skautek u Živohoště.

✚ 15. ledna první číslo časopisu Junák.

✚ 24. května byly v pražské Klamovce zahájeny Jarní skautské dny ve prospěch Jedličkova ústavu.

1916

✚ V Anglii byla vydána základní příručka pro výchovu vlčat „Wolf Cub's Handbook“.

✚ Od 10. července do 8. srpna poprvé tábořil s A. B. Svojsíkem pod hradem Lipnicí skaut Jiří Wolker.

1917

✚ V květnu začal v Anglii první projekt pro starší skauty (následující rok se jim začalo říkat „rover“).

1918

✚ Skautský vodácký závod Cholín-Praha a Zátoň – Libřice.

✚ 28. října byla vyhlášena Československá republika.

✚ a junáci nastoupili do služby Národního výboru. Druhého dne byla zřízena skautská kurýrní pošta a vydány pro ni první skautské známky na světě, současně první poštovní známky ČSR. 21. prosince se junáci aktivně zúčastnili triumfálního návratu prezidenta T. G. Masaryka do vlasti. Na tento den byla obnovena Pošta českých skautů (přetisk Příjezd prezidenta Masaryka).

1919

✚ 19. - 20.2. se konala první schůze Mezinárodní rady skautek (International Council) z podnětu manželky R.B.P., Olave Baden – Powellové.

✚ 7. června ustaven Svaz Junáků - Skautů RČS., jeho součástí i Vodní skauti. Starostou byl zvolen Josef Rössler-Ořovský, náčelníkem A.B.Svojsík, náčelní Emilie Milčicová.

✚ 27. června byla na první schůzi ústřední rady Svazu JS RČS zavedena jako odznak Svazu typická česká lilie se štítkem s psí hlavou.

✚ Ze 3. pražského oddílu vznikl 2. a 3. oddíl vod-

ních skautů a byl založen Hlavní stan vodních skautů – vůdce Josef Rössler-Ořovský.

☛ Skautská výchova byla rozšířena také na skautský pětér: vlčata a mladší děvčata (šotky). Později byl název šotci změněn na světlušky. Soustava výchovy vlčat byla převzata z anglického skautingu a byla založena na podkladě knihy džunglí od Rudyarda Kiplinga. VČSR patří prvenství ve výchově vlčat Obci Baden-Powellových skaut (stojící mimo Svaz) vydali i příručku VLČE, kterou přeložil z angličtiny Karel Šváb. Řády a pravidla organizace vlčat v ČSR byly schváleny v listopadu.

☛ 8. září byl v Gilwell Parku v Anglii zahájen první Wood Badge kurs pro výchovu vůdců na světě.

☛ 28. prosince vyšlo u nás první číslo časopisu pro činovníky - Vůdce.

1920

☛ V Praze vzniká 4. oddíl vodních skautů. **Hlavní stan přejmenován na Hlavní kapitanát vodních skautů. Hlavní kapitán prof. Ludvík Šimek.**

☛ 29. března byl udělen poprvé zlatý stupeň odznaku Za čin junácký za záchranu tří tonoucích dětí. Zachránce byl skaut, devatenáctiletý student Rudolf Plajner.

☛ 23. - 28. července se konal 1. mezinárodní sjezd a konference (International Conference) skautek v Oxfordu v Anglii. Bylo navrženo pravidelné dvouleté scházení, 28. - 29. července proběhla 1. mezinárodní konference, na které byla ustavena Mezinárodní skautská kancelář.

☛ 30. července až 7. srpna se konalo v Anglii v hale londýnské Olympie první světové jamboree. Ke konci jamboree byl Baden-Powell prohlášen náčelníkem skautů celého světa. B.-P. dekoroval A. B. Svojsíka britským Řádem stříbrného vlka.

☛ 18. října zemřel Fr. Bílý, první místostarosta Junáka. Právě on na začátku roku 1912 navrhl označení „junáci“ pro české skauty, který se ujal.

1921

☛ **První česká příručka Vodní skauting a krojový předpis pro VS, ustanoveno vyznamenání „Stříbrný bobr“.**

☛ V únorovém časopisu VŮDCE je článek od Jana Nováka „Vlčata a Řády a pravidla organizace Vlčat“. Vychází kniha A. B. Svojsíka „Organizace“. Obsahuje všechny organizační a jednací řady, včetně dívčího odboru a Místních sdružení SVAZU. Specifikuje organizační síť, odznaky, činovnícké a organizační složky - kterými jsou vlčata, šotci, skauti, skautky, vodní skauti, roveři, junačky, oldskauti, oldskautky, táborníci, uvádí i zvláštní organizační složky.

☛ 24. dubna zemřel ve věku 74 let Warington Baden-Powell.

1922

☛ 29. června až 2. července se konaly Národní skautské slavnosti (1. národní jamboree) na Císařské louce v Praze.

☛ 1. července byl založen „Svaz slovanských skautů a skautek“, jehož prvním prezidentem se stal A. B. Svojsík.

☛ 26. června - 1. července mezinárodní sjezd a konference skautek v Cambridge v Anglii. Usneseno pravidelné dvouleté konání. Cambridžskou konferencí byly českoslo-

venské skautky přijaty do Mezinárodní rady skautek. Československo se na červencové mezinárodní konferenci skautů v Paříži stalo jedním ze třiceti zakládajících členských států mezinárodního skautského ústředí. A. B. Svojsík byl zvolen členem Mezinárodního skautského výboru.

☛ V redakci E. Milčicové a B. Herbenové vyšla „Příručka dívčího skautingu“. Obsahovala úplnou osnovu dívčí skautské výchovy, včetně odborných zkoušek a řádu pro oldskautky. Poprvé tak byla publikovaná činnost a specifika dívčího skautingu.

☛ **Hlavní kapitanát vydal první příručku ke stavbě vlastních plavidel vodních skautů – skautské pramičky.**

1923

☛ Československá obec Junáků volnosti (další organizace mimo Svaz) organizovala vlčata do 14ti let, junačky a junačky do 21 let, táborníky přes 21 let zejména celé rodiny. Zásady mravní výchovy členů byly převzaty ze Setonova zákoníku Lesní moudrosti.

☛ 6. července byla zahájena první čs. lesní škola v Jemčinské oboře. Vedl ji F. A. Elstner.

1924

☛ **Vodní skauti František Novotný a Vladimír Kazda startovali na mezinárodních kanoistických závodech v Hamburku a přivezli odtud způsob jízdy v kleku.**

☛ 20. května náčelnictvo Svazu JS RČS přiznalo první titul a právo nošení odznaku Lví skaut (obdobu amerického titulu Orlí skaut). Lvím skautem se mohl stát prvotřídní skaut, který navíc získal 8 předepsaných odborek. Prvním lvím skautem byl Josef Polák z Prahy.

1925

☛ 28.-29. 1. - Samostatný sjezd čs. skautek při oslavách desetiletí dívčího skautingu s pracovním shromážděním a výstavou prací skautek. - Sladkovský sál Obecního domu v Praze (slavnostní část), velký sál Skautského domova na Petřském náměstí (pracovní část).

☛ Byla otevřena mezinárodní skautská chata v Kanderstegu v srdci švýcarských Alp jako mezinárodní středisko pro výcvik, volné chvíle a táboření.

1926

☛ 22. únor - den společných narozenin manželů Baden-Powellových, byl na světové konferenci skautek v USA vyhlášen za svátek všech skautek na světě - Thinking Day / Journée de pensée (Den přemýšlení, Den díků, Den sesterství).

☛ 4. - 14. srpna se konala u Paršovické myslivny u Hranic na Moravě první dívčí lesní škola.

1928

☛ 26. 2. 1928: Řádný valný sjezd Svazu JS-RČS. Hlavní zpravodaj Svazu dr. Josef Šimánek konstatoval vzrůst počtu oddílů a zejména nárůst vlčáckých smeček a oddílů vodních skautů, hlavně na Slovensku a Podkarpatské Rusi.

☛ Na 5. mezinárodní konferenci skautek v Maďarsku byla založena světová asociace skautek - WAGGGS. Československo bylo jedním ze zakládajících členů.

☛ Boy Scouts of America zakládá svoje vlčata: Cub Scouts of America. Jejich program byl založen z převážující části na Setonově programu.

1929

☛ Při výročí založení skautingu (21. výročí první organizace) a třetího světového jamboree byl B-P povýšen do vyššího šlechtického stavu jako Lord Baden-Powell of Gilwell.

1930

☛ Olave Baden-Powell byla zvolena světovou náčelní skautek. První - a poslední, tento titul se již neobnovil. Byl přijat návrh na mezinárodní vlajku skautek.

1931

☛ Od 27. června do 2. července se konalo 1. slovanské jamboree v Praze ve Stromovce a na Trojském ostrově. 15 000 skautů a skautek z ČSR, Polska, Jugoslávie, Litvy, ale i delegace z Anglie, Francie, Maďarska a Rumunska.

☛ 1. Rover Moot ve švýcarském Kanderstegu.

1932

☛ 31. července byla otevřena mezinárodní chata skautek Our Chalet ve Švýcarsku. Již 5. září zde byl zahájen první mezinárodní kurs skautek.

☛ 27. - 28. 2. 1932: řádný valný sjezd SVAZU ve velké dvoraně paláce Skaut v Praze.

1933

☛ **17. ledna zemřel zakladatel českého vodního skautingu, vodák a všestranný sportovec Josef Rössler-Ořovský.**

☛ **První závod Napříč Prahou.**

☛ Do Pražské Pětky přichází Mirko Vosátka - Grizzly a pod jeho vlivem Jaroslav Novák - Bratka přeměňuje oddíl na vodácký.

1935

☛ Naše skautky začaly podkládat slibový odznak modrým trojlístkem.

☛ 3. - 17. července probíhalo 2. slovanské jamboree v polské Spale.

☛ Na 8. světové konferenci skautů bylo zavedeno jediné mezinárodní skautské vyznamenání - Bronzový vlk.

☛ 1. prosince byl rozpuštěn Pfadfinderbund německých skautů ve „Třetí říši“ zákonem o státní organizaci mládeže „Hitlerjugend“.

1936

☛ V lednu se v Anglii začal utvářet odbor pro handicapované skauty. Oddíly handicapovaných skautek však byly oficiálně zařazeny do organizace již v roce 1918.

☛ 22.-23. 2. 1936 - Jubilejní valný sjezd SVAZU JSS-RČS. Zpravodaj Náčelnictva Dr. Josef Šimánek konstatoval mj. že samostatně pracuje technický odbor vodních skautů nazývaný Kapitanát a Technický odbor pro vlčata.

☛ Ve druhé polovině prosince navštívil E. T. Seton s manželkou Prahu.

1938

☛ 16. července odjel A. B. Svojsík do Sovětského svazu. 2.

srpna se vrátil vážně nemocen. 17. září zemřel na streptokokovou nákazu. Byl pohřben 20. září za účasti 3 000 skautů a skautek na Vyšehradském hřbitově

☛ V anglickém Gilwell Parku se konala 1. mezinárodní „vlčácká“ konference.

☛ Květnová a zářijová mobilizace čs. armády. Skauti pomáhají při výchově civilních obyvatel (kupř. zacházení s plynovou maskou, chování v krytu, apod.)

☛ 30. října Mnichovská dohoda - odtržení pohraničních území, skauti se starají o vysídlené přechodně ubytovávající ve školách, tělocvičnách apod.

☛ 10. a 11. prosince se konal mimořádný valný sjezd Svazu junáků skautů a skautek RČS, kterým skončilo období Svazu a začala příprava ke sjednocení čs. skautingu v nový spolek JUNÁK.

1939

☛ 22. ledna byl zahájen ustavující sněm Junáka v sále Městské knihovny v Praze 1. JUNÁK - ústředí skautské výchovy vznikl sloučením Svazu junáků skautů a skautek RČS, Ústředí katolických skautů, Junáků volnosti a Švehlových junáků. Velitelem (starostou) byl zvolen pplk. V. Vlček, náčelníkem prof. B. Řehák a náčelní V. Koseová, 12. března po rezignaci pplk. Vlčka byl jmenován velitelem Junáka prof. Bohuslav Řehák a Dr. Rudolf Plajner náčelníkem junáckého kmene.

☛ 15. března zánik republiky, okupace, vznik Protektorátu Čechy a Morava.

☛ **13. ovs Praha na počet nově otevřené klubovny pořádá I. ročník závodu Přes tři jezy.**

☛ Byl zaveden třístupňový výchovný systém od vlčat k junákům a k čekatelům a vůdcům. Věková hranice pro vstup do vlčat byla snížena na šest let. Náčelnictvo se rozhodlo nahradit název „šotci“ za „světlušky“, skautky i světlušky nosí „napříště odznak bez modrého trojlístku“.

1940

☛ 11. července německé gestapo přepadlo a rozešlo některé junácké tábory.

☛ 28. října vydal K. H. Frank v zastoupení říšského protektora v Čechách a na Moravě nařízení o rozpuštění Junáka.

☛ **Při likvidaci Junáka bylo registrováno více než 40 oddílů VS.**

☛ 4. listopadu nacisté přepadli ústředí Junáka a zabavili veškerý majetek. Řada skautských oddílů přešla do ilegality, některé oddíly se uchýlily v Klubu českých turistů KČT jako jeho dorost „káčata“.

☛ **Mirko Vosátka vydává knihu Vodáci, ahoj!, na dlouhou dobu nejucelenější publikaci obsahující praktické znalosti českých vodních skautů.**

☛ **15 členů pražského 5. ovs zakládá odbojovou skupinu Zbojníci, která se do r.1945 rozrostla na Zpravodajskou brigádu (zkratka ZB stále připomínala původní název) o 1600 členech.**

☛ Na Slovensku bylo úředně vyhlášeno, že výchovu občanů na Slovensku ve věku od 6 do 19 let provádí Hlinkova mládež (HM).

1941

☛ 8. ledna zemřel na své farmě v Nyeri v Keni světový ná-

čelník Robert Baden-Powell

✚ V lednu se utvořil v Anglii odbor leteckých skautů.

✚ 23. května vydal ministr vnitra naší exilové čl. londýnské vlády Juraj Slávik souhlas s vytvořením Junáka - čl. ústředí skautské výchovy v Londýně.

✚ 25. června uznala mezinárodní skautská kancelář „Svaz československých skautů ve Velké Británii“.

1942

✚ V lednu založili Štemberovi čs. skauti v Shanghaii koe-dukovanou smečku vlčat a šotků, která úspěšně prosperovala až do května 1943, kdy se muselo mnoho našich krajanů přestěhovat do Japonci vymezené částiměsta-Honkew. Schůzky pokračovaly v klubovně Slavie až do září 1943.

1945

✚ Měsíc před koncem války popraveni ostravští skauti-odbojáři – odtud mohyla na Ivančeně a každoroční skautské výstupy 24. dubna (i v letech ilegality).

✚ Na dotaz z Prahy, zda má Junák obnovovat na osvobozených územích svoji činnost, odpověděla vládní místa z Košic stručně: „Obnovte status quo ante bellum.“ (obnovte předválečný stav). Během velice krátké doby nastal silný příliv mládeže do Junáka, který během roku 1946 dosáhl 250 000 členů, náčelníkem Rudolf Plajner.

✚ 5. – 8. května Pražské povstání, konec války.

✚ V Praze se obnovila skautská činnost ihned při květnovém povstání.

✚ **Na barikádách** padl vodní skaut Hugo Sedláček (Závod přes tři jezy se jezdí jako jeho memoriál), později je vyznamenáno mnoho vodních skautů válečným křížem, medailemi „Za chrabrost“, medailemi „Za zásluhy“ apod. Nejmladším bojovníkem Pražského povstání byl vodní skaut Jan Ryšavý.

✚ **Vychází první číslo Pošty Hlavního stanu VS – od 11. čísla název Kapitánská pošta, VS začali pracovat – hlavní kapitán br. ing. Špatný.**

1946

✚ **Funkci hlavního kapitána převzal br. Štok – Bimbo, z jeho iniciativy se uskutečnila I. lesní škola vodních skautů v Bechyni, školu vedl br.dr.Průcha.**

✚ 9. a 10. února se konal II. junácký sněm v Senátní budově na Malé Straně a ve Slovanském domě v Praze, na kterém byl ustaven Československý Junák.

✚ 19. června ministerstvo vnitra schválilo nové stanovy Junáka.

✚ 21. až 28. září po světové konferenci v Evianu byla u nás na návštěvě světová náčelní skautek lady Olave Baden-Powell; ✚ v Kolíně přihlížela výcviku vodních skautů, které vedl John Černý – Otec Gray.

✚ 28. září byl odstartován 1. ročník Svojsíkova závodu v Praze na Strahově (✚ vyhrávají vodní skauti). Měl se konat každé dva roky.

✚ 6. října oddílová rada 30. odd. Ostrava dala podnět k založení mohyla na Ivančeně v Beskydech k uctění památky skautů V. Čermáka, V. Páchá, O. Kleina, Q. Němce a M. Rottera popravených nacisty 24. dubna 1945.

✚ 23. října zemřel E. T. Seton - Černý vlk, malíř, spisovatel, přírodovědec, zálesák - zakladatel woodcraftu.

1947

✚ II. lesní škola vodních skautů rovněž v Bechyni, vedl br. Štok - Bimbo, zástupce ing. Hájek – Jack.

✚ Pražská Pětka vlastní kutr „Pětka“, plaví se po Visle do Baltu a Severního moře, natáčí se film „Na dobré stopě“.

✚ **První oddíly vodních skautek.**

✚ 25. dubna až 6. května byl u nás na návštěvě ředitel mezinárodní skautské kanceláře, vůdce gilwellských Wood badge kursů J. S. Wilson.

✚ Od 30. 6. 1947 byla pořádána Zemská junácká brigáda na Šumavě. Zúčastnilo se jí cca 1.500 junáků a skautek a 10 vlčat. Odpracovali 83310 hodin a zachránili řadu cenných hospodářských hodnot.

✚ 11. srpna Hlavní skautskou událostí je Jamboree míru (6. světové jamboree) ve Francii s účastí 500 členů Junáka. ✚ **Čs.vodní skauti zde na místě postavili dvě dřevěné pramice později věnované francouzským vodním skautům.**

1948

✚ 25. února komunistický převrat.

✚ 28. února se měl konat III. junácký sněm ve Zlíně, ale už se neuskutečnil. Ústředí Junáka bylo obsazeno a jeho čelní pracovníci vyvedeni. Byl vytvořen Akční výbor ústředí Junáka (AVÚJ).

✚ 29. března byl Junák rozhodnutím Ústředního akčního výboru Národní fronty začleněn jako dětská organizace do Svazu československé mládeže – SČM. Začala druhá likvidace našeho skautingu. 3. dubna na celostátní konferenci ČSM byl Junák proměněn na dětskou organizaci - tj. pouze pro věk 6 až 15 let. ✚ **První tlak vítězné KSČ vůči Junáku směřuje proti vodním skautům. V prvním politickém procesu je mj. odsouzen i kapitán pražské Dvojky, dnes místostarosta Junáka dr. Jiří Navrátil. Vodní skauti ztrácejí samostatné číselování oddílů.**

✚ 2. - 4. srpna se konala mezinárodní konference představitelů socialisticky orientovaných mládežnických a dětských organizací v Budapešti, která vyhlásila důsledný boj proti skautingu.

✚ 30. září byl poslední ultimativní den povinného vstupu členů Junáka nad 15 let do ČSM. Řada činovníků to odmítla nepodáním registrace a jejich oddíly tím ukončily činnost, některé přešly do ilegality.

1949

✚ 23. - 24. dubna se na slučovací konferenci mládeže ČSR rozhodlo o rozsáhlejší budování „Pionýrských oddílů Junáka“. Toto datum se uvádí jako den vzniku Pionýrské or-

ganizace ČSM.

✚ V srpnu proběhl první mezinárodní tábor handicapovaných skautů v Holandsku v Lunterenu (First Agoon).

1950

✚ 13. září bylo uveřejněno v Ústředním listě republiky Československé (díl II, č. 214) oznámení o zániku Junáka. V celé republice se skauti utíkají do sportovních organizací. Nejznámější jsou v příštích letech olympionici Jan Brzák-Felix, Vladimír Syrovátka-Rus, Jiří Vokněr a mnoho dalších.

1951

✚ Otokar Randák - Oskar získává 1. místo v XIX. ročníku 180 km dlouhého závodu České Budějovice – Praha na vlastnoručně vyrobeném kajaku.

1953

✚ Vyvrcholily soudní procesy se skautskými činovníky, hodně skautů je odsouzeno do vězení. Hodně skautů odešlo do zahraničí, kde vzniká organizace čs. exilových skautů.

✚ 23. října byl v Lucernu ve Švýcarsku založen IFOFSAG (International Fellowship of Former Scouts and Guides) - Mezinárodní společenství dospělých skautů a skautek. Následující den byl vyhlášen Dnem družnosti (Fellowship Day) – mezinárodní svátek oldskautů.

1954

✚ Byl zaveden mezinárodní odznak světlušek - ve tmavomodrém oválu je ruka se dvěma vztyčenými prsty.

1956

✚ 25. 6. zemřel Eduard Štoch - Sachem. Byl spisovatelem, učitelem a skautem. V roce 1922 jako první organizoval lyžařské zájezdy a prosadil v r. 1925 výuku v příměstské škole v přírodě. Pracoval aktivně ve skautské organizaci, byl členem náčelnictva Svazu JS-RSČ, zakladatelem Kruhu přátel skautingu a pozdějších Táborníků a i českých vlčat.

1957

✚ otevřela WAGGGS v Mexiku již třetí mezinárodní středisko pro skautky Nuestra Cabaña.

1958

✚ V éteru proběhlo 1. Jamboree on the Air (JOTA), ale již o rok dříve fungovala amatérská stanice na jubilejním světovém Jamboree v Anglii.

1961

✚ Britská královna slavnostně otevřela skautský Baden-Powellův dům v Londýně.

✚ V polovině šedesátých let vznikají různé organizace, pokoušejí se obnovit Junák-Psohlavci, při Svazarmu Junák-Zálesák, v Liberci Modré kruhy, v Praze oddíl Psohlavců Neskenon-Velký Mír. Ve čtyřce začal Míla Kramář starý praktik a současník A. B. Svojsíkova vést vlčata.

1966

✚ Otevřen „Sangam“ v Indii, další středisko skautek.

1967

✚ Čs. kinematografie získala svého prvního Oscara za film

Obchod na korze. Film režíroval Elmar Klos. Byl zkušeným skautem, absolventem Lesní školy, založil a vedl v Uher-ském Hradišti smečku.

1968

✚ Světová kancelář WOSM se přestěhovala z kanadské Ottawy do švýcarské Ženevy.

✚ 3. ledna se konal skautský pohřeb jedné z velkých osobností českého skautingu br. Bohuslava Řeháka..

✚ Začíná tzv. Pražské jaro.

✚ 29. března se konalo historické obnovující setkání skautů a skautek z celé republiky v sále Domoviny v Praze - Holešovicích. Starosta Junáka dr.Antonín Sum, náčelník dr.R.Plajner-Táta, náčelní Vlasta Macková. Na závěr jednání obnovil náčelník Junáka br. Plajner jménem všech členů slib věrnosti republice.

✚ **Obnoven HKVS v čele s bratrem Štokem-Bimbo, obnoveno vydávání Kapitánské pošty, I. sraz kapitánů a kapitánek v Srbsku.**

✚ 14. června byla v Roztokách u Prahy zahájena výstava ke 30. výročí úmrtí A. B. Svojsíkova. Navštívilo ji 60 000 lidí.

✚ V noci z 20. na 21. srpen vstupuje na území republiky pět armád Varšavské smlouvy, aby potlačily tzv. Pražské jaro. V Praze a na několika dalších místech jsou mrtví, mnoho skautských táborů je z obavy o život účastníků předčasně ukončeno. Po srpnové násilné okupaci Československa vydali náčelní a náčelník Junáka 26.8. výzvu „Všem složkám Junáka“ ke službě vlasti a podpoře legálních orgánů republiky.

✚ 23. a 24. listopadu se konal v Praze ve Smetanově síni Obecního domu III. junácký sněm. O týden později pak sněm Slovenského Junáka v Bratislavě.

1969

✚ **Počátkem roku 1969 je v Junáku v Čechách a na Moravě registrováno celkem 112 oddílů vodních skautek a skautů. Z toho 4 oddíly nejmladších – vlčat a žabiček. HKVS uskutečnil III. LŠVS ve Světlé nad Sázavou, vedl ji br. Štok a ses. Páleníková, II. sraz kapitánů a kapitánek také ve Světlé nad Sázavou.**

✚ 18. července poslal astronaut Neil Armstrong (orlí skaut) z paluby Apollo XI pozdrav skautům a skautkám. O tři dny později se stal prvním člověkem, který stanul na Měsíci.

✚ 17. listopadu byl na zasedání ÚV KSČ přijat základ budování SSM a nového Pionýra - tím se rozhodlo o nové, úplné a už třetí likvidaci Junáka.

✚ 27. prosince zemřela čestná náčelní skautek Emílie Milčicová.

1970

✚ 1. února došlo v rozporu s platnými stanovami ke kooperaci řady komunistů do ÚRJ a bylo pak bez odporu přijato rozhodnutí KSČ ze 17. 11. 1969 o likvidaci Junáka.

✚ 14. března se konala ustavující schůze Svojsíkova oddílu v kulturním domě Mars v Praze - Strašnicích.

✚ **Pro vodní světlušky zaveden název „žabičky“.**

✚ Na jaře III. sraz kapitánů a kapitánek ve Světlé

nad Sázavou. IV. LŠVS v Jaroslavicích na Vltavě.

☛ 17. června byl Federálním ministerstvem vnitra zrušen federální Československý Junák (Slovenský Junák již v dubnu). Nadále existoval již jen Český Junák.

☛ 29. – 30. 8. 1970: V Potštejně se mělo konat Ústřední kolo soutěže vlčat a světlušek. O totem bratra náčelníka a sestry náčelní, ale pro nesplnitelné podmínky kladené KSČ se již nekonalo.

☛ 1. září byla rozhodnutím nelegálně sestavené UR ukončena činnost Junáka k 15. září 1970. Mělo dojít k integraci oddílů do SSM a Pionýrské organizace.

☛ 2. října byl Český Junák oficiálně zrušen ministerstvem vnitra bez ohledu na mínění naprosté většiny činovníků i dětí. Jednotlivé oddíly buď úplně končí svou činnost, nebo podle zkušeností předchozích let pokračují pod hlavičkami jiných povolených organizací. Jen menšina přechází pod Pionýrskou organizaci SSM, aby velmi brzy zjistila, že slibovaný prostor pro skautskou práci zde neexistuje.

1972

☛ Tábor čs. exilových skautů v Cuyamaca Rancho State Park-Paso Picacho Campground (San Diego City) s bohatým skautským programem a vysokohorskou turistikou. Na táboře složila vlčata, světlušky, skautky a skauti skautské sliby před přítomným komisařem pro Čs. skauting v Americe.

1973

☛ 29. září zemřela Vlasta Koseová, jedna z nejpřednějších osobností našeho dívčího skautingu. Její pohřeb se stal srazem skautek a skautů z Čech a Moravy.

☛ V květnu byl založen 1. badenský oddíl čs. exilových skautů Pochodeň (skauti, skautky, světlušky i vlčata).

1977

☛ 25. června zemřela světová náčelní skautek lady Olave Baden-Powell nedaleko Auilfordu v Anglii. Je pochována vedle svého manžela v Nyeri v Keni.

1983

☛ 21. května bylo zahájeno 1. exiloree čs. exilových skautů v německém Glattu.

1984

☛ 31. ledna zemřel akademik MUDr. Josef Charvát (*1897). Od roku 1924 byl členem náčelnictva, později zahraničním zpravodajem a od roku 1936 starostou SJSaS RČS. Významně se podílel na sjednocení čs. skautingu a byl na ustavujícím sněmu Junáka v lednu 1939 zvolen čestným velitelem.

1985

☛ Tábory celkem 175 skautů, skautek, vlčat, světlušek a 33 činovníků čs. exilového skautingu.

☛ V Praze je u příležitosti spartakiádního srazu turistů pořádán závod **Přes tři jezy**. Kapitáni mnoha bývalých oddílů vodních skautů mají příležitost setkat se oficiálně.

1987

☛ 23. června zemřel náčelník Československého Junáka

RNDr. Rudolf Plajner. Pohřeb se konal 30. června v malé obřadní síni krematoria v Praze -Strašnicích za účasti asi dvaceti skautů. Na jeho přání byl totiž pohřeb utajen.

1988

☛ 1. ledna bylo zahájeno XVI. světové jamboree v Austrálii v Cataract Scout Parku. Bylo to první světové jamboree na jižní polokouli, proto ten pro nás nezvyklý termín.

1989

☛ 17. listopadu brutální zásah sil MV proti průvodu studentů na Národní třídě v Praze. Začala „sametová revoluce“, která smetla komunistickou diktaturu.

☛ 22. listopadu první schůze obnověného HKVS.

☛ 28. listopadu byla ve Spálené ulici 9 v Praze 1 otevřena Skautská informační kancelář.

☛ 2. prosince se v sále Městské knihovny a na nádvoří sousedního Klementina v Praze konalo první setkání skautských činovníků. Byla to první velká akce směřující ke třetímu obnovení našeho skautingu.

☛ 28. prosince byly schváleny stanovy Českého Junáka - svazu skautů a skautek ministerstvem vnitra a životního prostředí. Následující den byl zvolen Václav Havel (v mládí skaut) prezidentem Československé republiky.

1990

☛ 6. ledna se poprvé sešla Ústřední rada Českého Junáka v Národním muzeu v Praze.

☛ 19. května se konal IV. (obnovující) sněm Českého Junáka v Ústředním domě železničářů v Praze - Vinohradech za účasti 629 delegátů. Náčelník br.Václav Břicháček -Gigant, náčelní dívčího kmene ses.Vlasta Macková, starostou je ses. dr. Burešová.

☛ **Obnoven HKVS, hlavním kapitánem se stává br. Ing. Zdeněk Hájek - Jack. Obnoveny srazy kapitánů a kapitánek, první skautské sliby, vůdcovské zkoušky, kapitánské zkoušky. Začíná vycházet Kapitánská pošta.**

☛ O týden později se konal IV. sněm slovenských skautů, který přijal název slovenské organizace „Slovenský skauting“. Zároveň byl vyhlášen název pro celostátní organizaci, která nás zastupovala ve světových ústředích „Český a Slovenský skauting“.

☛ 13. června byla zahájena v Singapuru 27. mezinárodní konference skautek. Následující den byly československé skautky opět přijaty do světové asociace skautek - WAGGGS.

☛ 23. až 27. července probíhala 32. mezinárodní konference skautů v Paříži. Také naši skauti byli znovu přijati do svazku světového skautského společenství WOSM.

1991

☛ **V. LŠVS na Dalešické přehradě. Obnovil se závod „Přes 3 jezy“.** Státní film s Flotilou natáčí film „Jak se koupe vydra“. Kormidelnický kurz na Dalešické přehradě.

☛ 24. dubna byla v roztockém Středočeském muzeu otevřena výstava „80 let skautingu u nás“ připravená historickou komisí Junáka.

☛ 15. března bylo otevřeno v Londýně nové mezinárodní

středisko skautek „Pax Lodge“ (Dům míru), jako součást Olave Centre.

☛ 29. září až 5. října v Chalkidiki v Řecku probíhala 19. konference IFOFSAG. I zde byli naši oldskauti a oldskautky přijati za členy světového společenství dospělých skautů a skautek.

☛ Probíhalo XVII. světové jamboree v Koreji. Mezi 25 tisíci účastníků byla po mnoha letech i naše výprava šesti skautů.

1992

☛ V. junácký sněm v pražské Lucerně za účasti 1 500 delegátů. Starostou byl zvolen Jiří Navrátil, náčelní dívčího kmene Jaroslava Pešková, ☛ **náčelníkem chlapeckého kmene Zdeněk Hájek (současně hlavním kapitánem), hlavní kapitánkou Vlasta Páleníková, náčelníkem kmene dospělých Vladimír Kopřiva.**

☛ 7. listopadu ještě VI. (mimořádný) junácký sněm v Praze 6 za účasti 315 delegátů, na kterém byly v podstatě pouze potvrzeny a dokončeny volby z jarního V. sněmu.

1993

☛ 1. ledna rozdělení republiky - vznikly samostatné státy Česká republika a Slovenská republika. Tím zanikla i naše společná organizace Český a Slovenský skauting. Opět žádáme o přijetí do WOSM a WAGGGS (jako samostatné národní organizace).

☛ Konvoj s humanitární pomocí do Chorvatska s doprovodem českých skautů. Akci předcházely sbírky peněz a ošacení.

☛ VI. LŠVS opět na Dalešické přehradě .

☛ Středisko Junáka v Humpolci obdrželo od Městského úřadu bývalou lesovnu v Orlovech. Okamžitě začaly úpravy, aby tato základna mohla sloužit skautům.

☛ Sourozenci Rumlovi předávají prostřednictvím HKVS Junáku restituovanou vilu v Nymburce (za války a po válce místo schůzek roverů posádky Vorvaň, kteří své útočiště nazvali po karibské pirátské republice Tortuga). Tortuga byla rekonstruována z dotací MŠMT ČR, hamburské Toepferovy nadace a dobrovolnické práce vodních oldskautů a činovníků. **Dnes slouží Tortuga jako Mezinárodní skautské centrum, je i neoficiálním sídlem HKVS.**

1994

☛ VII. Valný sněm Junáka Olomouc.

☛ 21. - 23. května u rybníku Sycherák se konala skautská mezinárodní akce Intercamp 94. Akce skautů zemí sdružených v NATO se ve své 27leté historii konala ve východní Evropě. Účastníků bylo téměř 2 000, z toho 300 z naší republiky.

☛ 1. - 5. června se v kempu Velký Vír na břehu Orlické přehrady konal 1. ročník celostátního setkání vodních skautů Navigamus 94 (800 vodních skautek a skautů) – námět 50. výročí Dne D (vylovení Spojenců v Normandii).

☛ II. kormidelnický kurz na Dalešické přehradě

1995

☛ 3.-4. června se v Brně konal VIII. sněm Junáka.

☛ 1.-11. srpna se konalo XVIII. světové jamboree v Holandsku v Drontenu za naší účasti.

☛ VII. LŠVS na Dalešické přehradě.

1996

☛ Chlapecký kmen přijat do WOSM, dívčí kmen přijat do WAGGGS.

☛ III. kormidelnický kurz na Sečské přehradě, **I. instruktorská lesní škola vodních skautů a skautek (ILŠVS) – Velká Holná.**

☛ 24. dubna byl oficiálně zahájen Rok A. B. Svojsika.

☛ 17.-19. května se konalo za účasti 1 800 skautů a skautek 1. západočeské jamboree, které pořádá oblast Bílého orla.

☛ 18.-26. července se za naší účasti konal ve Švédsku X. světový Rover Moot.

☛ **2. listopadu schválen Statut HKVS jako jednotky se specifickým výchovným zaměřením.**

1997

☛ **Navigamus 97 – místo konání Orlík, námět 500. výročí obeplutí Mysu dobré naděje, hlavním kapitánem Vladimír Cvrček – Vezír.**

☛ Čestný hlavní kapitán Mirko Vosátka – Grizzly (1911 – 2004) vydává knihu **Z deníku kapitána – praktickou příručku vodních skautů.**

☛ 21.- 29. června se v kempu Džbán v Praze konala akce Fénix 97 navazující na tradici Táborů slovanských skautů.

☛ 28. října obdržela sestra Dagmar Skálová - Rakša Řád T. G. Masaryka.

☛ V dubnu se v Moravské Třebové konal IV. oldskautský sněm.

☛ 22.-24. května IX. valný sněm Junáka v Plzni - Lobzích. 26. června - 5. července na Slovensku Eurokor 98, další tábor slovanských skautů na břehu Hronu poblíž Banské Štiavnice

☛ 29. prosince odletěla výprava českých skautů a skautek na XIX. světové jamboree do Chile.

2000

☛ **Navigamus 2000 – místo konání Seč, námět 300. výročí pirátské republiky Tortuga.**

☛ Trinidad (II. ILŠVS + LŠVS + ČLKVS) Lančov.

2001

☛ X. valný sněm Junáka Vsetín.

☛ SKVOKULEČEK – ČLKVS Žerčice.

2002

☛ 2. března schválena změna Statutu HKVS na Statut KVS, zvláštní organizační jednotka.

☛ ČLKVS Námořní akademie; vodní skauti pomáhají při povodních.

2003

📍 Navigamus 2003 – místo konání Břehy u Přelouče, námět 60. výročí bojů o ostrov Guadalcanal. Koná se Námořní akademie.

2005

📍 XI. Valný sněm Junáka Třebíč.

2006

📍 Navigamus 2006 – místo konání Hlučinská štěrkovna, námět 650. výročí vzniku Hanzы, svazu německých obchodních měst.

2007

📍 100. výročí založení skautingu, jamboree v Anglii.

2008

📍 Přijat Řád vodních skautů, změněn Statut KVS.

📍 XII. valný sněm Junáka Havířov.

2009

📍 Navigamus 2009 – místo konání vodní nádrž Rozkoš u České Skalice, námět Sindibádovy plavby (výročí 1200 let od smrti Háruna ar-Rašída).

📍 Zemřel bývalý hl. kapitán Zdeněk Hájek - Jack.

Henry Warrington Smyth Baden-Powell, „vodácký B-P“

Dědeček zakladatele skautingu Roberta Stephensona Smyth Baden-Powela byl admirálem, který se proslavil v mnoha námořních bitvách. Otec Robertovi zemřel, když byly chlápce pouhé tři roky, tím víc Robert miloval návštěvy na „ubytovací palubě“ dědečka spojené s vyprávěním námořnických historek. Rodina byla příbuzensky spjata i s admirálem Nelsonem a traduje se, že i s kapitánem Johnem Smithem a Pocahontas slavnými z historie Virginie v USA.

Není divu, že i Robertův o deset let starší bratr Warrington měl moře v krvi a stal se důstojníkem britského obchodního loďstva, podobně jako

George, další z bratrů.

I nejmladší Robert, když mu bylo patnáct let, doprovodil své bratry na několikátýdenní plavbě na skládací kanoi. Pádlovali proti proudu k pramenům Temže, přetáhli kanoi přes koryto řeky, sjeli po proudu řeku Severn a proti proudu Wye do Walesu. Spali ve stanech a vařili si svá jídla na otevřeném ohni. I dnes by to byla skvělá expedice, v roce 1872 to však muselo být něco úžasného!

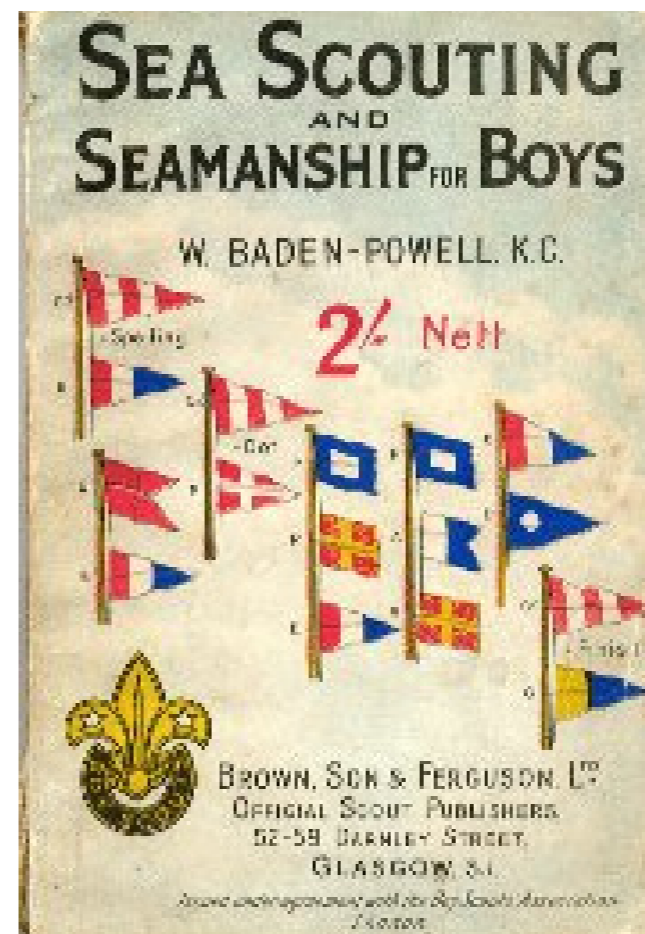
Další tři roky pak Baden-Powell trávil mnoho prázdnin se svými bratry na jachtě Diamond křižováním podél jižního pobřeží Anglie. Později často vyprávěl historky z těchto dní a o drsném počasí, se kterým se setkali. Byl na těchto expedicích kuchařem a později napsal, že své táborské kulinářské dovednosti získal jen díky své schopnosti přežít – měl na výběr mezi hladověním a uvařením něčeho jedlého. Psal také, že Warrington s ním jednal jako otec a „vnuknul tolik radosti a romantiky do tohoto raného cestování po moři, že mě to sevřelo od počátku...“. Ve svém životopisu uvedl, že dříve než skautem, byl vodním skautem.

Ve své první knize Scouting for Boys výzvu Sám říd' svůj člun doprovodil vlastnoruční kresbou.

Po experimentálním táboře na ostrově Brownsea požádal B-P bratra Warringtona, v té době již uznávaného specialistu s bohatými zkušenostmi

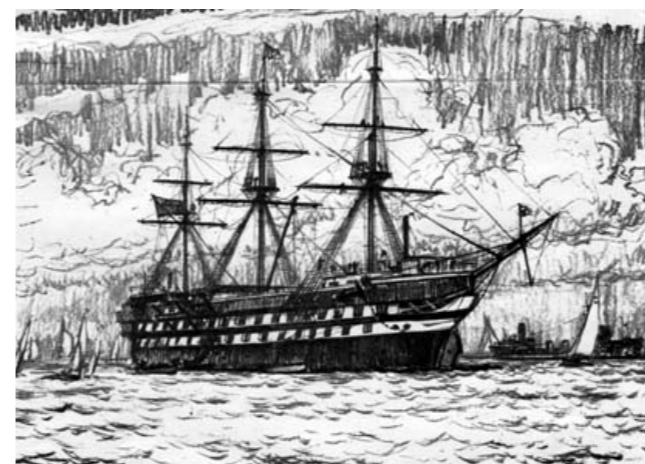
Diamond s Warringtonem u kormidla

diplomata, vodáckého sportovce, turisty, publicisty a především se stejně úspěšnou kariérou u námořnictva, jakou měl sám B-P v armádě, aby napsal příručku pro námořní (a vodní) skauty, protože většinu tehdejší britské mládeže čekal život tak či onak spojený s námořnictvím a mořeplavbou. Warrington se této úlohy zhostil a položil tak základy této specifické součásti skautingu.

Knihy Sea Scouting and Seamanship for Boys s Robertovou předmluvou vyšla roku 1910 a téhož roku byl ustaven samostatný odbor pro vodní skauty.

Henry Warrington se narodil 3. února 1847, navštěvoval školu Svatého Pavla a v srpnu 1861 se

HMS Conway

stal kadetem na HMS Conway jako číslo 187. Conway, v aktivní službě od roku 1816 pod jménem HMS Winchester, sloužila od roku 1861 do 1876 jako školní loď a rozebrána byla až roku 1921. Poplatky za pobyt v kadetce byly 35 guineí ročně, s oblékáním a mytím navíc 7,5 liber, což bylo více než roční plat dělníka.

Po prvním ročníku zapsal jeho velitel kpt. Mowll, že jeho předpoklady byly „výborné“, chování bylo „spíše obtížné“. Po třech letech (ve volných chvílích sestrojil model lodi, který se dochoval) vyšel Warrington jako třetí z 25 kadetů s hodnocením „schopností výborné“, „chování velmi dobré“, „znalosti dobré“. Celkově hodnocen „Double Extra Certificate“, což odpovídá dnešnímu našemu „s vyznamenáním“.

Po odchodu z kadetky je zařazen na loď Hotspur společnosti Smith Line. Vedl si zřejmě dobře, skládá důstojnické zkoušky a je povýšen na záložního námořního poručíka, stává se členem Královské rady, vystuduje práva a stává se advokátem ve službách Admirality, což odpovídá dnešní službě diplomatické.

Stále víc jej zajímají malé lodě a plachetnice, ve volných chvílích se věnuje jachtingu a je považován za zakladatele britské organizované kanoistiky. Ve čtyřadvaceti letech se v roce 1871 vydává na Balt pádlovat a plachtit, navštíví Německo, Dánsko, Švédsko. Po návratu o své plavbě vydává knihu Cestování na kanoi a praktické rady pro stavění a údržbu kanoí.

Stává se členem Královské geografické společnosti, členem odborné komise stavby sportovních lodí, Jachtařské asociace, Athenaeum Clubu, aj.

Jachtu Diamond, na které se bratři Baden-Powellové mnohokrát plavili, sám navrhl a dohlížel na její stavbu.

Warrington zemřel 24. dubna 1921 ve věku 74 let. Až budete v tento den slavit svátek sv. Jiří, patrona všech skautů, vzpomeňte i na tvůrce vodního skautingu.

Josef Rössler-Ořovský, „vodácký Svojsík“

Narodil se 29. června 1869 v Praze v rodině zámožného obchodníka drogistickým zbožím. Protože studenti c. a k. škol měly sportování zakázáno, přidal ke svému jménu krycí pseudonym Ořovský, aby nebyl na seznamech závodníků nápadným. Jeho otec sportu nepřál, nejednou jej vyvedl ze hřiště přímo ze startovních bloků. Když nepomohly zákazy, dal jej studovat do Německa, později do Terstu, ale tím Josef získal přístup k moři a vodním sportům. Po návratu ze studií se jej otec zřekl a vydědil. Rössler se musel živit sám a jako praktikant v továrnách na léčiva poznal Francii a Anglii, kde sport již byl společensky uznávanou záležitostí.

Ve svých patnácti letech v roce 1884 si sám postavil „ježdíka“ – plavidlo ze tří prken, kterému se později říkalo maňásek, a se svým bratrem Karlem splul Berounku, Tichou Orlicí, část Labe a Vltavu od Týna. Od roku 1886 pravidelně sjížděl české řeky na vlastnoručně zhotoveném kajaku.

V roce 1888 závodí na veslařské čtyřce a začíná provádět „rivercamping“ – tedy vodní turistiku. V roce 1890 se intenzivně věnuje veslařině a vyhrává závody. V letech 1888 až 1893 plachtí na Jadranu, Středozezemním moři, v Německu, Anglii, Francii a na alpských jezerech. Vojenskou službu vykonává v Terstu, kde plachtí na velkých jachtách, mj. na lodi arcivévody Štěpána.

Kromě toho se věnuje rychlobruslení, lehké atletice, fotbalu, šermu, veslování, zakládá první Český Yacht klub, Český Lawn Tennis Club, Českou amatérskou atletickou unii, hokejové kluby, zavádí v Čechách stolní tenis a hokej (ještě s míčkem). Jako soudce píská první mimopražský fotbalový zápas Slávie a první zápas Sparta – Slávie. Rvačce fanoušků zabránil prohlášením zápasu za nerozhodný, protože jako jediný vlastnil anglická pravidla, organizuje a financuje první zájezd anglických fotbalistů do Čech.

Roku 1887 pro svůj bruslařský klub objednal z Norska brusle, ale dodavatel si slova Bruslařský klub vyložil jako „Bruslar Ski Klub“ a přiložil dvoje lyže. Josef je spolu se svým bratrem Karlem vyzkoušel na zasněženém Václavském náměstí a byl tak prvním českým lyžařem. Tomuto sportu propadá, pořádá závody ve Stromovce a později pomáhá organizovat mezinárodní lyžařské závody v Čechách, platí dětem českých horalů lyže pro cesty do školy. S jilemnickým řídícím Bucharem organizuje lyžařský závod na 50 km (i ten ročník, při kterém zahynuli Hanč a Vrbata).

Jako rozhodčí se účastní Olympijských her v Athénách v roce 1906, roku 1908 v Londýně.

Téhož roku je delegátem Čech na veslařském kongresu v Lucernu, roku 1910 v Christiánii (dnešním Oslo). Tento rok je považován za počátek české kanoistiky, protože Rössler-Ořovský dováží z Kanady prvních šest žebrových plátnem potažených kanoí. Oproti dřívě u nás vyráběným celodřevěným, palubou, kokpitem a vlnolamem opatřeným vážily jen (!) 35 – 40 kg. Jednu z nich se jménem „Commasagera“ si ponechal a byl jí věren až do své smrti.

Vede v roce 1911 české fotbalové mužstvo k mistrovství Evropy a s profesorem Svojsíkem se podílí na založení prvního oddílu skautů junáků,

S dr. Guthem-Jarkovským vedl roku 1912 české mužstvo na Olympijské hry ve Stockholmu, kde se seznámil s námořními skauty a to jej přivedlo na myšlenku založit vodní skauty i u nás. Spolu se svým synem a jeho přáteli založili při Českém Yacht klubu skautskou družinu Bobrů, pozdější vodní Dvojku, a podniká s ní několik cest po českých řekách. O rok později zakládá Svaz kanoistů.

Po vypuknutí první světové války je označen

za politicky podezřelou osobu a je nucen stáhnout se do soukromí, staví první hausbót (později jej věnuje vodním skautům) a v Dobříšci zkouší skijöring.

Při vzniku Československé republiky 28. října 1918 čeští skauti přisahali na český olympijský prapor, který Ořovský přinesl. On také řídil skautskou kurýrní službu ve prospěch Národního výboru. Čeští skauti přitom používali první skautské známky na světě již s předstihem navržené nadšeným filatelistou Rösslerem-Ořovským.

Je zvolen starostou Junáka, později i Svazu skautů RČS (vedení oddílu předává svému synovi, vedení vodních skautů prof. Šimkovi), 1922 je oficiálním představitelem československých skautů na Jamboree v Anglii.

Pilně pracuje ve službách republiky, organizuje sportovní akce, zve sportovce ze zahraničí a jako odborník na léčiva pomáhá v misi Čs. Červeného kříže zajišťovat léky z Paříže.

Vede čs. Olympijské mužstvo na Olympiádu 1920 v Antverpách, 1924 na Zimní olympiádu v Chamomix, 1928 ve Sv. Mořici. Až do roku 1929 (plných 28 let) byl generálním sekretářem Českého a Československého olympijského výboru.

Je iniciátorem tzv. staničních knih podél českých řek, které sám neúnavně splouvá. Ještě roku 1927 získává první cenu v počtu ujetých kilometrů na své kanoi Commasagera, v roce 1930 organizuje dvě výpravy anglických námořních skautů na Vltavu, kterých se osobně účastní, ač již nemocen.

Jaroslav Novák - Bratka, „vodácký Foglar“

Narodil se 31. 1. 1894 v Praze na Žižkově. Chudá rodina mu nemohla umožnit studium, a tak vše získával píli a houževnatostí.

Jeden z prvních českých skautů, spolupracovník zakladatele českého skautingu Antonína Benjamina Svojsíka, se kterým se seznámil v r. 1913. V tomto roce také založil pátý pražský oddíl Junáka, slavnou Pětku. Byl vynikajícím skautským vůdcem a znalcem chlapeckých duší, se svými chlapci rok co rok tábořil a získával tak neocenitelné poznatky a zkušenosti. Pětka byla původně oddíl suchozemský, ale po příchodu Mirko Vosátky – Grizzlyho se Bratka i celý oddíl rozhodl přejít k vodním skautům. O prázdninách 1934 a 1935

S dcerou Mášou na Commasagerě

I když se v posledních třech letech života vzdal všech aktivních funkcí v různých sportovních svazech a klubech, sám aktivním sportovcem být nepřestal. S oblibou na Commasagerě jezdil proti proudu Vltavy a sledoval stovky a tisíce proplouvajících kanoí, sportu, který v Čechách založil.

Zemřel 17. ledna 1933, v roce, ve kterém se na jeho Vltavě konal první skautský závod Napříč Prahou a o něco později Mistrovství Evropy v kanoistice.

Rössler-Ořovský ovládal i nepsaný jedenáctý bod skautského zákona (skaut myslí):

Když v roce 1905 na olympijském kongresu vypukl spor, zda jsou Češi národ a mají tedy právo vystupovat samostatně, sáhl Rössler-Ořovský do kapsy a ukázal zlatou rakouskou desetikorunu s portrétem císaře a nápisem Franciscus Josephus I, D. G. Austriae Imperator, Hungariae et Bohemiae Rex (František Josef I, z Boží milosti císař rakouský, král uherský a český). Angličané, Švédi, Řekové a další disciplinovaní poddaní svých panovníků uznali, že mají-li Čechové svého krále, jsou nesporně samostatným národem...

vykonali členové oddílu plavby po Jaderském moři. V přístavu Rjeka si najali plachetnici a plavili se vždy pět týdnů podél pobřeží Jugoslávie a Řecka. Na lodi vykonávali veškeré námořnické práce. Bratka byl dlou-

holetým tajemníkem Svazu junáků – skautů RČS. Společně s Františkem Alexandrem Elstnerem, absolventem Gilwellu, organizoval v r. 1923 první Lesní školu, nejvýznamnější kurz pro skautské vůdce.

Byl to právě on, kdo přišel s nápadem originální české skautské zkoušky Tři orlí pera. Propagoval základní prvek skautingu - družinový systém a orientační i dlouhodobé hry. Mnoho let byl redaktorem a později šéfredaktorem časopisu Skaut - Junák.

Své bohaté zkušenosti uplatnil v řadě skautských příruček a románů. Napsal první český skautský román Skautská srdce (později upraveno na Statečná srdce), který poprvé vyšel v r. 1921 a dočkal se mnoha dalších vydání. Další knihy, které napsal, nesou názvy Zelené jezero, Bílá ruka, Vláďa Nebojsa, aj.

Nádhernou průkopnickou plavbu po Jadranu popsal v knize Pod bílými plachtami, vydanou oddílem v r. 1936.

Poslední knihou vydanou ještě za jeho života, se stal dobrodružný román Mořská hvězda. Příběh plavby z r. 1935 začal Braťka zpracovávat

někdy kolem r. 1940, úryvky vyšly v oddílovém časopise Veslo. Vzhledem k situaci v protektorátu (likvidace skautingu) a ke své odbojové činnosti práci na románu přerušil a pokračoval v ní až po osvobození republiky v r. 1945. Vyšel ve velkém spěchu v r. 1948, ale část nákladu byla stažena a dána do stoupy. Málokdo tehdy tušil, že příběh má i druhou část Ve stopách Odyseových. U ní byla sazba rozmetána a čtenáři se jí dočkali až 30 let po Braťkově smrti. I další romány Hoši na řece a Tábor nad vodopády se vydání dočkaly až po r. 1989.

Braťka byl spoluautorem námětu prvního a zatím jediného českého filmu se skautskou tematikou Na dobré stopě. Příběh se odehrává na letním junáckém táboře vodního oddílu. Vypráví o chlapci Edovi, poznamenaném tragickou okupační zkušeností. Ten se těžko sžívá s ostatními chlapci. Jejich důvěru a přátelství si získá, až když přispěje k odhalení německých diverzantů. Film se natáčel na ostrově na Sečské přehradě – tábořišti Nováková oddílu. Režíroval ho Josef Mach, za kamerou stál Jaromír Holpuch, hudbu složil Julius Kalaš. Představitelem hlavní postavy Edy byl Antonín Šůra, později známý z mnoha dal-

ších filmů. Prakticky všechny vedlejší

Film byl do kin uveden v prosinci 1948, ale byl promítán jen krátce, protože ideologicky nevyhovoval své době. Přesto ho shlédlo 1 244 583 diváků a v roce 1956 byl promítán v Polsku při příležitosti obnovení tamní skautské organizace.

Braťkův život nebyl jednoduchý.

Spolu s oddílem aktivně stál u zrodu republiky v r. 1918, za války se účastnil protinacistického odboje i Květnového povstání v r. 1945. Po zákazu Junáka v r. 1940 byl Braťka zatčen a vězněn. Za svoji protiválečnou činnost byl vyznamenán Čsl. válečným křížem (1939) a čsl. vojenskou medailí Za zásluhy. Po krátké době musel opustit redakci obnoveného časopisu Junák, který po únoru 1948 rychle změnil obsah i název, až konečně zanikl. V roce 1953 byl Braťka jako osoba nebez-

pečná komunistickému režimu přinucen opustit Prahu a byl mu přikázán pobyt v Úžíně u Ústí n. L. Pracoval jako zaměstnanec knihkupectví v Ústí.

Nevzdal se, na dálku spolupracoval se Pětkou, která přes veškerá diskriminační opatření dále operovala pod hlavičkami tělovýchovných organizací jako ilegální skautský oddíl, psal romány, které už za jeho života nevyšly.

Byl houževnatý, po čase začal vést žáky a dorostence při jachetním oddílu Chemičky Ústí. Přes zájem STB o Braťku jím prošla řada schopných chlapců a od roku 1956 měl celkem devět letních táborů. Poslední Braťkův tábor se uskutečnil v r. 1963 u rybníku Hejtman.

Braťka zemřel v noci 14. 3. 1965. Urnu s jeho popelem několik let opatrovala jeho manželka Vlasta v bytě v Úžíně. Úžín však musel ustoupit stavbě plynárny a paní Vlasta se přestěhovala do Chabařovic, kde zemřela v r. 1977. Urny z bytu zesnulé byly údajně odvezeny na Střekov do Správy hřbitovů a když je nikdo nevyzvedl, byl popel vsypán na společném neoznačeném místě.

Jaroslav Novák – Braťka tedy nemá jiný hrob, než své literární dílo a tři orlí pera na rukávech skautů i skautek. Ovšem, není to dost?

1.2 Zařazení VS v skautské organizaci

Vodní skauti ve vnitřních předpisech Junáka: Stanovy a Organizační řád

Stanovy Junáka - svazu skautů a skautek jsou základním vnitřním předpisem Junáka. V textu současných Stanov, přijatých ve Vsetíně v roce 2001, není žádná přímá zmínka o vodních skautech, jejich síti apod. Stanovy však existenci vodních skautů jako specifické součásti Junáka nepřímo předpokládají, a to ve dvou člancích:

a) článek 94 jmenuje členem Náčelnictva Junáka, tedy vrcholného orgánu Junáka mezi sněmy, vedle dalších také hlavní kapitánku či kapitána vodních skautů („Členy NJ jsou: a) náčelní a místonáčelní DK, b) náčelník a místonáčelník CHK, c) členky a členové zvolení podle čl. 69, d) po jednom zástupci z každého junáckého kraje; o jeho způsobu volby nebo jmenování a délce funkčního období rozhodne příslušný junácký kraj na svém sněmu, e) náčelní či náčelník a místonáčelní či místonáčelní kmene OS zvolení na sněmu kmene OS, f) hlavní kapitánka či kapitán vodních skautů.“),

b) článek 32, který ustanovuje označování základních organizačních jednotek buď slovem „středisko“ nebo „přístav“. („Základní organizační jednotky (dále jen ZOJ) jsou označovány plným názvem organizace „Junák – svaz skautů a skautek ČR“ s připojeným označením „středisko“ nebo „přístav“ a vlastním názvem ZOJ.“).

Po Stanovách a usneseních Valného sněmu jsou nejvyššími vnitřními předpisy Junáka Řády. Řády jsou dlouhodobě platné předpisy, které v návaznosti na Stanovy Junáka určují hlavní úkoly, práva a povinnosti členů, jednotek a orgánů Junáka a upravují vnitřní život Junáka.

V roce 2005 (s platností od července 2006) byl přijat nový **Organizační řád a systemizace Junáka**. Také v tomto zásadním řádu lze nalézt důležitá ustanovení o vodních skautech.

Článek 99 Organizačního řádu umožňuje vznik zvláštních řídicích sítí pro výchovné jednotky se specifickým zaměřením i mimo organizační strukturu Junáka. („Mimo organizační strukturu Junáka mohou vzniknout i další řídicí sítě pro výchovné jednotky se specifickým zaměřením. Jejich působnost, strukturu, orgány, povinnosti a pravomoci stanoví vnitřní předpisy Junáka. Stanoví-li tak vnitřní předpis, mohou orgány těchto sítí vydávat řídicí akty závazné v této síti. Dojde-li ke sporu mezi

řídicími akty vydanými sítí a řídicími akty v přímé linii organizační struktury, mají přednost řídicí akty v přímé linii organizační struktury.“).

Následující článek 100 pak přímo jmenuje jako jednu ze dvou zvláštních řídicích sítí podle předchozího článku vedle sítě kmene dospělých také **sítí vodních skautů**, do které patří všechny výchovné jednotky s vodním zaměřením („Zvláštním typem řídicí sítě ve smyslu odst. (99) je „sítí kmene dospělých“, jejíž součástí jsou všechny kluby dospělých, a „sítí vodních skautů“, jejíž součástí jsou všechny oddíly se zaměřením „vodní“. Působnost, strukturu, orgány, povinnosti a pravomoci této sítě stanoví vnitřní předpisy Junáka.“).

Příloha 1 Organizačního řádu a systemizace Junáka: Přehled a vlastnosti funkcí v Junáku, pak stanoví další pravidla pro vybrané činovníky vodních skautů. Pro vedoucí oddílů, statutární orgány OJ a jejich zástupce platí pro VS stejná ustanovení jako pro skauty suchozemské. Povoluje však specifické názvy funkcí u oddílů a přístavů VS (kapitán oddílu, palubní oddílu, kapitán přístavu, přístavný).

Organizační řád ale zavádí i několik specifických funkcí pro vodní skauty: **krajského kapitána VS a zpravodaje VS** (střediskového či okresního).

Úkolem **krajského kapitána** je podle Organizačního řádu zastupovat v Krajské radě Junáka jednotky se zaměřením na vodní skauty a zdůrazňovat specifika jejich činnosti. Dále má zastupovat junácký kraj v orgánech Kapitanátu VS a na akcích pořádaných Kapitanátem VS a dále metodicky vést vedoucí jednotek se zaměřením na vodní skauting.

Stejnou náplň funkce a stejné pravomoce má i **střediskový či okresní zpravodaj VS**, samozřejmě však vzhledem k příslušné jednotce.

Pro výkon obou funkcí se předpokládá složená vůdcovská a kapitánská zkouška a praxe ve vedení oddílu se zaměřením na vodní skauting v délce minimálně 1 rok. Tyto podmínky však nejsou závazné, nýbrž doporučené.

Sítí vodních skautů, její strukturu a specifika podle uvedených článků 99 a 100 Organizačního řádu zavedl **Řád vodních skautů**, přijatý Náčelnictvem Junáka v prosinci 2007.

Řád vodních skautů a Statut Kapitanátu vodních skautů

Až do konce roku 1938 byla součástí (kolektivním členem) Svazu skautů a skautek RČS složka Vodní skauti. Po vytvoření jednotné organizace Junák v lednu 1939 byli i vodní skauti její organickou součástí, Junák však byl brzy zakázán.

Po obnově v r. 1945 se vodní skauti vrátili k samostatnému číslování a Hlavní kapitanát byl odborem Náčelnictva chlapeckého kmene (vodní skautky a vlčata oficiálně neexistovaly). Již v r. 1948, kdy byl Junák začleněn do tehdejšího Svazu české (a slovenské) mládeže, ztratili vodní skauti i tuto odlišnost registrace. Na další změny nedošlo, protože byl Junák rozpuštěn.

V r. 1968 živelně vznikly z bývalých oddílů celé přístavy, které měly i dívčí, vlčácké a žabičkovské oddíly. HKVS však zůstal opět jen odborem NChK, přestože děvčata měla svou kapitánku a srazy kapitánů proběhly společně (lesní školy byly formálně - řekou - odděleny). A vzhledem k dalšímu zrušení Junáka opět nedošlo k organizačním a legislativním úpravám.

V r. 1989 se sešel HKVS jako jedna z prvních složek Junáka, vyvíjel aktivní činnost (srazy kapitánů, metodické vedení oddílů Kapitánsku poštou, lesní školy a kurzy, závody, ...) stále však byl jen odborem NChK, kde byli zastoupeni zpravodajem, jímž nebyl hlavní kapitán. Vzájemná komunikace však postrádala detaily a byla někdy těžkopádná. V NDK, NKD a ÚRJ vodní skauti zpravodaje neměli, byli zastoupeni zvolenými činovníky „modrého pohlaví“.

Při přípravě Navigamu 94 se ukázalo, že vodní skauti nemají možnost hospodařit, protože nejsou jednotkou s právní subjektivitou. Proto byl na míru ušit Řád pro zakládání jednotek se specifickým výchovným programem a na jeho základě byl HKVS statutem ustanoven takovouto jednotkou (nyní se těmto jednotkám říká „zvláštní organizační jednotky“, další v pořadí byla Skautská ochranná služba).

V době, kdy došlo k poslednímu rozštěpení Junáka (vznik Skauta ABS), odmítl narychlo svolaný mimořádný sněm VS variantu vlastní samostatné organizace VS i variantu přechodu en bloc k ABS (ač nabízeli statut téměř samostatného kmene).

Pojem HKVS však měl několik významů: zvláštní jednotka, rada této jednotky, navíc metodický orgán typu Zdravotní rada. Proto po přijetí nových Stanov (ve kterých už bylo zakotveno místo hlavního kapitána v Náčelnictvu Junáka), kdy došlo k sjednocujícím úpravám statutů zvláštních jednotek, byla zvláštní jednotka nazvána Kapitanát vodních skautů, který má v čele Hlavní kapitanát vodních skautů. Stále však nebylo definováno, kdo to je vodní skaut, navíc nebylo zřejmé, kdo je členem jednotky KVS (všichni vodní skauti?, všichni kapitáni?, pouze volení členové HKVS?). Proto při sestavení Organizačního řádu a systemizace Junáka byl vytvořen článek 99 a 100, hovořící o řídicích sítích pro jednotky se specifickým výchovným působením a srovnávají nás se sítí kmene dospělých (jehož samostatné jednotky jsou v Junáku anomálií oproti jiným organizacím WOSM). Na základě tohoto řádu a s mírným přirovnáním k Řádu kmene dospělých byl sestaven a přijat **Řád vodních skautů, který popisuje a definuje organizaci Sítě vodních skautů, přiznává práva a povinnosti a vlastně poprvé od r. 1938 zakotvuje místo oddílů vodních skautů (skautek zcela poprvé) v Junáku, definuje, kdo je vodním skautem, kdo je členem HKVS, vymezuje výchovná specifika, jaké jsou zde řídicí akty, atd.**

Některé oblasti působnosti bývalého KVS tak logicky přešly do pravomoci HKVS jako rady Sítě VS, některé však HKVS dále nemá, protože není jednotkou ve smyslu Stanov. Proto byl potřetí upraven Statut KVS, jenž se tak jednoznačně a průhledně stává pro HKVS servisem všude tam, kde je třeba právní subjektivity. Průhledně a jednoznačně také stanoví, kdo je členem KVS.

Řád Vodních skautů

1. Úvodní ustanovení

- (1) Tento řád upravuje specifika a strukturu sítě Vodních skautů (dále jen VS).
- (2) Souvisejícími předpisy jsou zejména:
 - a) Stanovy Junáka,
 - b) Organizační řád a systemizace Junáka,

c) a Statut Kapitanátu VS.

2. Sít' Vodních skautů

- (3) Sít' VS tvoří:
 - a) vodní výchovné jednotky,
 - b) přístavy vodních skautů, tedy ZOJ se zaměřením „vodní“,
 - c) okresní a krajské orgány VS,
 - d) ústřední orgány VS,
 - e) a Kapitanát vodních skautů jako ZvOJ poskytující síti organizační, materiální a finanční zázemí.
- (4) Členy sítě VS jsou všichni řádní členové vodních jednotek, tedy přístavů VS a vodních výchovných jednotek.
- (5) V přístavech VS mohou být registrovány i výchovné jednotky bez vodního zaměření. Jejich členové pak nejsou členy sítě VS.

3. Účel sítě VS

- (6) Účelem sítě VS je tvořit a zajišťovat koncepci a provádění specifických forem výchovy vodních skautů a skautek v rámci systému výchovy mládeže v Junáku. Působnost sítě VS tedy spadá zejména do oblastí:
 - a) tvorba koncepce vodácké výchovy dětí i dospělých,
 - b) zajišťování kvalifikace a metodické vedení činovníků vodních skautů,
 - c) sledování bezpečnosti a poskytování metodické pomoci při vodních aktivitách,
 - d) kontakt a spolupráce s vodními a námořními skauty v zahraničí a
 - e) kontakt s ostatními subjekty v oblasti vodních sportů, dopravy, bezpečnosti a životního prostředí.

4. Vodní výchovné jednotky

- (7) O přiznání i odebrání označení „vodní“ výchovné jednotce rozhoduje její zakladatel (tedy příslušná ZOJ) zpravidla na návrh vedoucího příslušné výchovné jednotky.
- (8) Vznik nové vodní výchovné jednotky je její vedoucí povinen neprodleně oznámit příslušnému krajskému kapitánovi VS.
- (9) Výchovné jednotky vodních skautů nesou zpravidla název „oddíl“ spolu s označením výchovné kategorie, tedy:
 - a) oddíl vodních vlčat
 - b) oddíl žabiček
 - c) oddíl vodních skautů
 - d) oddíl vodních skautek
 - e) oddíl vodních skautů a skautek
 - f) oddíl vodních roverů a rangers
 - g) oddíl vodních dospělých
- (10) Vodní jednotky však mohou používat i názvy obvyklých u jednotek bez označení „vodní“ – smečka, roj, kmen, klub.
- (11) Členové vodních výchovných jednotek jsou povinni řídit se při své činnosti řídicími akty orgánů sítě VS.
- (12) Vodní výchovné jednotky mají povinnost:
 - a) řídit se při činnosti řídicími akty orgánů sítě VS,
 - b) uvést označení „vodní“ při registraci jednotky,
 - c) mít vedoucího (kapitána) se složenou Kapitánskou zkoušku (příslušný krajský kapitán VS smí z tohoto ustanovení udělit na 1 rok výjimku, v krajním případě i opakovaně).

- (13) Vodní výchovné jednotky a jejich členové mají právo:
- používat kroj vodních skautů a příslušné krojové doplňky ve smyslu Krojového řádu Junáka a souvisejících předpisů,
 - využívat ve výchovné činnosti specifického názvosloví, vlajek a dalších atributů,
 - a být zastoupeny svým kapitánem nebo jeho zástupcem na krajském a ústředním srazu kapitánů, a to s rozhodujícím hlasem.
- (14) Vodní výchovné jednotky mohou používat specifického označení funkcí:
- ČLUNAŘ pro funkci podšestník nebo podrádce družiny,
 - KORMIDELNÍK pro funkci šestník nebo rádce družiny,
 - LODIVOD pro funkci mauglí nebo oddílový rádce,
 - PALUBNÍ pro funkci zástupce vedoucího oddílu
 - a KAPITÁN pro funkci vedoucího oddílu (s Kapitánskou zkouškou).

5. Základní organizací jednotky VS – přístavy VS

- (15) ZOJ, mezi jejichž výchovnými jednotkami tvoří alespoň polovinu vodní oddíly, se mohou označit jako PŘÍSTAVY. O tomto označení rozhoduje sněm příslušné ZOJ a jednotka je potom používá ve svém názvu.
- (16) Vznik nebo označení nových přístavů ohlásí jejich kapitáni neprodleně krajskému kapitánu VS.
- (17) Přístavy VS jsou povinny uvést v registraci označení „vodní“.
- (18) Přístavy mohou používat specifické označení funkcí:
- PŘÍSTAVNÝ pro zástupce vedoucího střediska,
 - a KAPITÁN PŘÍSTAVU pro vedoucího střediska.
- (19) Přístavům a jejich členům jsou mimo běžných pravomocí ZOJ přiznány rovněž všechny specifické pravomoci vodních výchovných OJ.

6. Okresní orgány sítě VS

- (20) Je-li v souladu s Organizačním řádem a systemizací Junáka jmenován okresní zpravodaj vodních skautů, je povinen řídit se řídicími akty nadřízených orgánů sítě VS (krajský kapitán, HKVS) a je oprávněn řídit činnost vodních výchovných OJ a přístavů příslušného okresu.
- (21) O jmenování okresního zpravodaje VS je statutární orgán příslušného okresu povinen informovat krajského kapitána VS.

7. Krajské orgány sítě VS

- (22) Nejvyšším krajským orgánem sítě VS je Krajský sraz kapitánů, svolávaný krajským kapitánem za účelem metodicko-výchovné podpory vodních oddílů, efektivní spolupráce a výměny zkušeností kapitánů vodních jednotek.
- (23) Krajský sraz kapitánů je nejméně jednou za tři roky svolán jako volební a volí krajského kapitána. V případě, že krajský kapitán volební sraz včas nesvolá, může tak výjimečně učinit Hlavní kapitanát VS.
- (24) Delegáty krajského srazu kapitánů jsou:
- všichni kapitáni vodních oddílů a přístavů VS v kraji (mohou být zastoupeni svými zástupci),
 - případní okresní zpravodajové VS,
 - a krajský kapitán VS.
- (25) Krajský kapitán je v souladu s Organizačním řádem a systemizací Junáka členem KRJ a současně členem Hlavního kapitanátu VS.
- (26) V případě, že jsou v kraji registrovány jednotky se zaměřením vodní jen v jedné ZOJ, jsou řízeny krajským kapitánem sousedního kraje. Ve své KRJ mohou být zastoupeny

jmenovaným zpravodajem VS.

- (27) V krajích, kde jsou registrovány jednotky VS, ale není zvolen krajský kapitán, může Hlavní kapitanát VS dočasně na dobu nejvýše jednoho roku krajského kapitána VS jmenovat. O tomto jmenování musí neprodleně informovat příslušnou KRJ.

8. Ústřední orgány sítě VS

- (28) Nejvyšším orgánem sítě VS je ÚSTŘEDNÍ SRAZ KAPITÁNŮ (dále jen ÚSK), který může být svolán kdykoli jako nevolební, ale nejméně jednou za 3 roky musí být svolán jako volební.
- (29) Svolavatelem ÚSK je Hlavní kapitanát VS.
- (30) Delegáty ÚSK jsou:
- všichni kapitáni vodních oddílů a přístavů VS (mohou být zastoupeni svými zástupci),
 - případní okresní zpravodajové VS,
 - krajští kapitáni VS a
 - volení činovníci Hlavního kapitanátu VS.
- (31) Volební ÚSK volí:
- hlavního kapitána VS,
 - a 5 přístavných VS (zástupce hlavního kapitána VS, výchovný CHK, výchovná DK, organizační, hospodář).
- (32) Pro volby se přiměřeně použijí pravidla organizačního a volebního řádu.
- (33) Volení činovníci Hlavního kapitanátu VS a krajští kapitáni VS tvoří Hlavní kapitanát VS.
- (34) Volení členové Hlavního kapitanátu VS mohou ustavit pro dílčí úkoly příslušné pracovní komise a jmenovat jejich vedoucí, kteří se z titulu své funkce stávají členy Hlavního kapitanátu VS.
- (35) Hlavní kapitanát VS je oprávněn:
- přijímat řídicí akty závazné pro všechny vodní jednotky,
 - dohlížet na metodiku a bezpečnost práce vodních výchovných a organizačních jednotek při vodních aktivitách a o případných porušeních předpisů i bezpečnostních zásad informovat zakladatele jednotky a případně mu navrhnout přijetí vhodných opatření,
 - pověřit organizační jednotky zajištěním vybraných metodických, sportovních a vzdělávacích akcí,
 - vydávat doporučení a podněty Výkonné radě i Náčelnictvu Junáka k přijetí řídicích aktů v oblasti metodiky a bezpečnosti vodních sportů a aktivit závazných pro všechny jednotky Junáka,
 - ve spolupráci s příslušným zpravodajem VRJ zavádět a pořádat specifické činovnícké zkoušky pro vodní turistiku a sporty,
 - ve spolupráci s příslušným zpravodajem VRJ vytvářet vodácké doplňky výchovného systému Junáka,
 - navrhovat ústředním orgánům změny krojových předpisů v oblasti doplňků pro vodní skauty,
 - udělovat vyznamenání vodních skautů a navrhnout udělení ostatních vyznamenání v souladu s jejich statuty a
 - jednat jménem Junáka s organizacemi vodních a námořních skautů, resp. s dalšími orgány a organizacemi při zajišťování skautské vodácké činnosti.
- (36) Výkonem svých pravomocí dle čl. (35) s výjimkou pravomoci dle čl. (35)a) může HKVS pověřit činovníky, orgány i organizací jednotky v rámci sítě VS.

9. Vlajky vodních skautů

- (37) Doporučený vzhled a pravidla užívání vlajek činovníků vodních skautů a vodních jednotek stanoví předpis vydaný v působnosti HKVS.

10. Řídící akty sítě VS

- (38) Řídící akty sítě VS jsou závazné pro všechny členy, výchovné a organizací jednotky i činovníky sítě VS.
- (39) Řídící akty sítě VS jsou ve smyslu Organizačního řádu a systemizace Junáka podřízeny řídicím aktům ústředních orgánů a OJ Junáka.
- (40) V síti VS rozlišujeme následující řídicí akty v pořadí od nadřízených k podřízeným:
- Usnesení ÚSK,
 - Vyhláška Hlavního kapitanátu VS,
 - Rozhodnutí hlavního kapitána VS,
 - Rozhodnutí krajského kapitána VS a
 - Rozhodnutí okresního zpravodaje VS.
- (41) Řídící akty podle čl.(40)c), (40)d) a (40)e) mohou být vydány formou pokynu, pokud mají být dlouhodobě platné. V tom případě jsou nadřizeny jednorázovým rozhodnutím příslušné instance.
- (42) Pro řídicí akty sítě VS obecně platí pravidla stanovená Organizačním řádem a systemizací Junáka, a to včetně pravidel řešení případných sporů. Případným odvolacím orgánem je nadřízený orgán sítě VS, pro řídicí akty ÚSK i Hlavního kapitanátu VS pak VRJ.

10. Přejídná a závěrečná ustanovení

- (43) Řád Vodních skautů byl schválen dne 8. 12. 2007 a nabývá účinnosti dnem schválení.
- (44) Až do příštích krajských volebních srazů kapitanů a volebního ÚSK, nejpozději však do 31.12.2008 zůstávají ve funkcích činovníci sítě VS ustanovení podle dosavadních předpisů. Ke dni nabytí účinnosti běžící akty mohou být dokončeny podle dosavadních předpisů i pokud je to v rozporu s tímto řádem, nejpozději však do 31.12.2008.

Statut Kapitanátu vodních skautů**1. Úvodní ustanovení**

- (1) Zvláštní organizační jednotka „Kapitanát vodních skautů“ je založena pro zajištění materiální, technické a organizační podpory sítě vodních skautů a zejména Hlavního kapitanátu vodních skautů.

2. Související předpisy

- (2) Mezi související vnitřní předpisy patří zejména:
- Stanovy Junáka - svazu skautů a skautek ČR
 - Organizační řád a systemizace Junáka
 - Řád vodních skautů
 - Řád pro zakládání a rušení zvláštních organizačních jednotek.

3. Označení jednotky

- (3) Úplný název jednotky zní Junák – svaz skautů a skautek ČR, Kapitanát vodních skautů. Jako zkratka názvu je pro vnitřní potřebu používán tvar KVS.
- (4) Sídlem KVS je Senovážné nám. 24, 116 47 Praha 1
- (5) Evidenční číslo organizační KVS je 900.01.

4. Poslání KVS

- (6) Posláním KVS je poskytování materiálního, technického, hospodářského a organizačního zázemí síti VS, tedy zejména:

- organizačně-právní a hospodářské zajišťování činností pro potřeby Hlavního kapitanátu VS,
- spolupráce při pořádání akcí VS včetně vzdělávacích,
- správa majetku pro potřeby sítě VS
- a publikační činnost pro potřeby sítě VS.

5. Povinnosti KVS

- (7) Povinností KVS je každoročně v termínu stanoveném pro odevzdání registrace OJ předložit VRJ:
- výroční zprávu o činnosti sítě VS za uplynulý rok včetně zprávy o hospodaření KVS,
 - plán činnosti sítě VS pro nadcházející rok,
 - prehled obsazení funkcí v síti VS.

6. Řídící orgány KVS

- (8) Statutárním orgánem KVS je Hlavní kapitán vodních skautů ustavený dle Řádu VS. Jeho zástupcem v této funkci je Zástupce hlavního kapitána VS dle Řádu VS a je oprávněn jednat v nepřítomnosti statutárního orgánu v plném rozsahu jeho pravomocí.
- (9) Řídícím orgánem KVS je rada KVS.
- (10) Členy rady KVS jsou všichni členové Hlavního kapitanátu vodních skautů volení Ústředním srazem kapitanů VS.
- (11) Rada KVS je jako kolektivní orgán nadřizena statutárnímu orgánu KVS.
- (12) Statutární orgán KVS je oprávněn jednat samostatně ve všech záležitostech KVS, které si rada výslovně nevyhradila do své pravomoci nebo jí nebyly určeny nadřizeným řídicím aktem.

7. Revizní komise KVS

- (13) Revizní komise KVS je nejméně dvoučlenná a její působnost a pravomoci se řídí Revizním řádem Junáka.
- (14) Členy revizní komise volí Ústřední sraz kapitanů VS zpravidla na tři roky.

8. Členství v KVS

- (15) Členy KVS jsou pouze členové jeho orgánů.
- (16) Členové KVS jsou registrováni jako hosté a musí být registrováni řádně v některé OJ.

9. Závěrečná a přejídná ustanovení

- (17) Toto znění Statutu KVS byl schváleno Náčelnictvem Junáka dne 8. 12. 2007 a nabývá účinnosti dnem schválení. K tomuto dni se zrušuje dosavadní znění Statutu Kapitanátu vodních skautů.
- (18) Až do příštího volebního Ústředního srazu kapitanů VS, nejpozději však do 31.12.2008 zůstávají ve funkcích činovníci KVS ustanovení podle dosavadních předpisů.

Vyhlášky Hlavního kapitanátu vodních skautů

Podle článku 40 Řádu vodních skautů má Hlavní kapitanát vodních skautů právo vydávat Vyhlášky HKVS jako řídicí akt, závazný pro všechny členy, výchovné a organizací jednotky i činovníky sítě VS. V současné době zatím existují čtyři vyhlášky HKVS:

- 1) Vyhláška 1/05 o krojích,

- 2) Vyhláška 2/05 o příspěvcích KVS,
- 3) Vyhláška 3/05 o bezpečnosti na vodě,
- 4) Vyhláška 4/06 o volbách.

V současné době probíhá schvalování Vyhlášky 6/09, kterou se upravují další práva a povinnosti krajských kapitanů (Statut krajských kapitanů) a připravují se další (o vlajkách, o vzdělávání VS).

1.3 „VS“ ve světě, vodácké organizace a další instituce s navazující činností u nás

Vodní skauti ve světě

Aktivity na vodě byly součástí skautingu hned od jeho počátku. Sea scouting (námořní - u nás vodní - skauting) se tak stal nedílnou součástí skautského hnutí a je jí dodnes.

Námořní/vodní skauting je založen na využívání vodáckých aktivit (jízda na kajaku, kanoi, veslování, plachtění, ...) jako možnosti pro specifické využití skautské metody. Samozřejmě záleží především na geografické poloze dané země, která určuje podobu námořního/vodního skautingu v dané zemi.

Vodní skauting existuje v desítkách zemí na všech kontinentech s výjimkou Antarktidy. Mezi nejpočetnější patří organizace námořních/vodních skautů v USA (cca 15 000), Holandsku (cca 11 000) a Velké Británii (cca 10 000). Velké organizace jsou také ve skandinávských zemích, Finsku (cca 9 000) a Švédsku (cca 7 000). Pro srovnání v České republice jsou zhruba 3 000 registrovaných vodních skautů v asi 150 oddílech (počet oddílů je jeden z nejvyšších na světě).

Od roku 1985 se pravidelně každé tři roky konají semináře Eurosea. Jejich cílem je umožnit národním asociacím sdílet nápady a zkušenosti, aktivity na vodě a rozvíjet námořní/vodní skauting. Seminářů se účastní členové národních nebo regionálních týmů, odpovědných za námořní/vodní skauting nebo rozvoj jeho programu. První Eurosea se konalo v řecké Soluni (1985), zatím poslední v irském Larch Hill (2008). Příští Eurosea se uskuteční v Plzni v České republice, a to již v roce 2010 - důvodem pro zkrácení tříleté periody je oslava stého výročí položení základů námořního/vodního skautingu Waringtonem Badenem-Powellem knihou Sea Scouting and Seamanship for Boys.

Na internetu jsou k dispozici i noviny Evropských vodních skautů Euronaut (články jsou dnes v angličtině a francouzštině), vychází nepravidelně, jsou zdarma a lze se přihlásit i k jejich emailovému odběru (odkaz následuje na konci tohoto textu).

V roce 1996 byla na podnět šéfa Evropské skautské organizace (ESO) Dominique Benarda založena na podporu rozvoje námořního/vodního skautingu v Evropě skupina „Odysseus“. Její

členové jsou voleni na seminářích Eurosea na 3 roky. Skupina se má scházet jednou ročně (mezitím pracuje s pomocí mailů a internetu) a jejím cílem je například rozvíjet spolupráci mezi námořními/vodními skauty v Evropě, vytvářet doporučení pro zvýšení bezpečnosti při činnosti na vodě, zvyšovat povědomí o námořních/vodních skautech na národní i mezinárodní úrovni, rozvíjet vodácký program a aktivity v souladu s cíli ESO či podporovat účast mladých námořních/vodních skautů v rozvojových projektech. Pravdou zůstává, že aktivity skupiny Odysseus jsou dosud nepříliš viditelné.

Internetové odkazy:
www.seascout.org (Sea Scouts BSA, USA)
europe.seascout.org (vodní skauting v Evropě)
europe.seascout.org/newsletters (noviny pro evropské námořní/vodní skauty Euronaut)
www.scoutbase.org.uk/6to25/scout/seascout/ (vodní skauting ve Velké Británii)
www.aqua.sk (vodní skauti na Slovensku)

Vodácké organizace a další instituce s navazující činností u nás

V České republice tradičně existují mnohé organizace a instituce, sdružující zájemce o vodní sporty. Vodní skauti jsou součástí Junáka - Svazu skautů a skautek ČR a od těchto organizací se odlišují především tím, že základem jejich činnosti je výchova v duchu skautských ideálů a podle skautské metody - samozřejmě s využitím vodních sportů a dalších aktivit na vodě.

Mezi důležité vodácké organizace a instituce patří zejména následující:

Svaz vodáků České republiky:

ve svých základních člancích - klubech - sdružuje zájemce o sportovní, rekreační a osvětovou činnost v oblasti vodáckých disciplín, ochrany a tvorby životního prostředí a pobytu v přírodě
www.svazvodaku.cz

Svaz vodáků Moravy a Slezska:

ve svých klubech také sdružuje zájemce o sportovní a kulturní činnost v oblasti vodáckých disciplín a ochrany životního prostředí, SVMS je stejně jako Junák sdružením dětí a mládeže
www.svms.biz nebo www.volny.cz/svms

Český svaz jachtingu:

jeho cílem je organizačně zastřešovat veškeré formy jachtařských aktivit, provozovaných členy ČSJ a prosazovat jejich společné zájmy, mimo jiné provozuje výuku jachtingu, organizuje celostátní soutěže či zabezpečuje státní reprezentaci a olympijskou přípravu jachtařů.
www.sailing.cz
www.yachting.cz/csj (staré stránky)

Český veslařský svaz:

pečuje o veslařský sport, řídí veslařské kluby ve svazu sdružené a vytváří podmínky pro rozvoj sportovního veslování, organizuje celostátní soutěže a mezinárodní regaty na území ČR, řídí národní reprezentaci a zabezpečuje olympijskou přípravu veslařů ve spolupráci s Českým olympijským výborem.
www.veslo.cz
www.ceskeveslovani.cz

Český svaz vodního motorismu:

podobně jako předchozí svazy hájí svaz vodního motorismu zájmy v něm sdružených jednot a klubů vodních motoristů, snaží se o rozvoj vodního motorismu, organizuje a řídí soutěže v tomto sportu na území ČR či zabezpečuje přípravu

rozhodčích a trenérů.
csvm.cstv.cz

Česká asociace námořního jachtingu (ČANY):

byla založena v roce 1990 pro uspokojování potřeb zájemců o rekreační a sportovní námořní jachting provozovaný na plachetnicích a motorových jachtách. V jejích řadách je i mnoho významných osobností českého námořního jachtingu jako například Richard Konkolski nebo Rudolf Krautschneider. ČANY je členem mezinárodní organizace EBA (European Boating Association). Je členem Českého svazu jachtingu. Organizuje školení a vydává průkazy osvědčující kvalifikaci jachetních kapitánů pro oblast pobřežní, mořské a oceánské plavby pro rekreační plavbu a posádek pro námořní závody. Pořádá odborné a vzdělávací akce - Jachtařská fóra, provozuje knihovnu s odbornou literaturou, instruktážními videofilmy a plavebními příručkami, vydává Jachtařskou knížku a metodické publikace. Organizuje soutěže Pohár ČANY a Zlatá stuha ČANY. Poskytuje informace z našeho a světového námořního jachtingu v tištěném Zpravodaji a na vlastní webové stránce.
www.yachting.cz/cany

Asociace kajutových plachetnic:

Asociace prosazuje a hájí zájmy jachtařů ve třídě kajutových lodí na vnitřních vodách České republiky, zajišťuje informovanost a trvalé vzdělávání svých členů provozováním vlastní webové stránky, tvorbou metodických publikací a pořádáním nebo spoluúčastí na odborných jachtařských akcích a akcích sloužících k propagaci a rozvoji jachtingu kajutových lodí, s ČSJ a ČANY organizuje akce a soutěže v oblasti jachtingu kajutových lodí, vyhláší systémy hodnocení. Ve spolupráci s ČSJ dále vytváří nezbytné podmínky pro rozvoj jachtingu od mládeže až po dospělé. Vede evidenci sportovních (rekreačních) kajutových jachet, přiděluje registrační číslo plachty CZE a vydává příslušný doklad.
www.kaj.estranky.cz

Český svaz kanoistů

www.kanoe.cz

Malé a místní jachetní kluby a sportovní oddíly lze pak nalézt zde:

www.profinautic.com/cz/yacht-club/oddil.php

3.6 Kroj, vlajková etiketa

Kroj vodních skautů

„Kdekoli ujalo se hnutí skautské, všude zaveden byl pro hochy jednoduchý stejnokroj. Obyčejný občanský oblek jest příliš drahý a není dosti pohodlný pro různé práce a cvičení v tábore. Vliv stejnokroje na jednání a chování se hochů na veřejnosti také vysoko se cení.“

A. B. Svojsík, Základy junáctví

Skautský kroj pomáhá již desítky let udržovat bratrské pouto mezi skauty na celém světě. Jeho podoba byla původně odvozena od uniformy jihoafrické jízdní policie z dob, kdy jí velel Baden-Powell. Jejich stejnokroj se mu zdál ideálním z hlediska pohodlí, praktičnosti i ochrany proti nepříznivému počasí.

Z původní podoby kroje anglických skautů byl vytvořen i kroj skautů českých. Na počátku samostatné Československé republiky používali vodní skauti tentýž kroj jako skauti suchozemští. Později však byla košile zaměněna za námořnickou bundu s námořnickým límcem s bílým tričkem

Krojový řád Junáka

Skautský kroj se podle Krojového řádu skládá ze základních, příležitostných a doplňkových součástí.

Základními součástmi skautského kroje jsou košile a šátek. Základní košile existuje ve variantě béžové (suchozemští skauti) a tmavomodré (vodní skauti). Kroj má dvě kapsy, rukáv schopný ohrnutí na všité poutko a na obou ramenech tunýlek na šňůrky. Je možná také varianta košile s krátkým rukávem. Základní šátek pak rozlišuje mezi jednotlivými věkovými kategoriemi, a to u vodních skautů takto: žlutý (vlčata, žabičky), modrý (skauti, skautky, roveři, činovníci), šedý (absolventi lesních škol a kurzů). Výchovné jednotky mohou mít základní šátek s barevným lemováním v libovolné barvě.

Příležitostnými součástmi skautského kroje jsou slavnostní oblek pro činovníky a činovnice, krojové triko, halenka, slavnostní vodácká blůza, letní vodácká košile a příležitostný šátek. Popis základních a příležitostných součástí skautského kroje lze nalézt v příloze č. 1 Krojového řádu.

Tatáž příloha obsahuje i soupis doplňkových součástí skautského kroje, které dotvářejí jeho podobu a jejich nošení je dobrovolné. Patří mezi

ve výstřihu, který stahovala černá šňůrka, šátek se nepoužíval. Na hlavě se nosila tmavě modrá lodička se světle modrým lemováním.

Modrá košile se začala používat po roce 1936 stejně jako světlemodrý šátek a bílý popruhový opasek. Na hlavě se nosil „lívanec“ s černou stuhou a žlutým nápisem Junák. Později se začal používat i tzv. „bonbonek“.

Současná podoba skautského kroje se s malými obměnami používá od roku 2000. Podobu skautského kroje a pravidla jeho používání upravuje Krojový řád Junáka včetně dvou příloh. Pro vodní skauty jej doplňuje Vyhláška HKVS 1/05.

ně kalhoty, bermudy, kraťasy či sukně, kožený nebo zelený (pro suchozemské skauty) či bílý opasek (pro vodáky) se skautskou sponou. Jako pokrývku hlavy lze použít klobouk, baret, lodičku, baseballku, bonbónek, vodáckou placku, brigádyrku nebo klobouček. Mezi doplňkové součásti skautského kroje patří i vodácké modrobíle pruhované tričko.

Součástí skautského kroje jsou i krojová označení, jejichž vzhled, umístění na kroji a způsob nošení určuje příloha č. 2 Krojového řádu.

Krojový řád také stanovuje, že při používání skautského kroje a jeho jednotlivých součástí dbají členové Junáka na obecná pravidla vkusu

a etikety.

Členové výchovné jednotky (oddílu), nosí zpravidla shodnou podobu skautského kroje. Tuto podobu stanovuje v rámci pravidel určených Krojovým řádem vůdce výchovné jednotky, tedy kapitán či kapitánka oddílu (pokud její organizační jednotka - přístav - nestanoví jinak).

Pokud vyjíždí skupina reprezentující Junák do zahraničí, podobu skautského kroje i způsob nošení určuje vedoucí akce, pokud pořadající organizační jednotka či pořadatel nestanoví jinak.

Vodní skauti musí navíc dbát ustanovení Vyhlášky HKVS 1/05, která stanoví další pravidla pro používání krojů vodních skautů a skautek.

Vyhláška Hlavního kapitanátu vodních skautů č. 1/2005 o zásadách používání kroje vodních skautů a skautek

Jelikož kroj vodních skautů a skautek má svá specifika a vychází také z vlastních tradic, zejména námořnických, vytvořil HKVS v roce 2005 další doplňující pravidla pro jednotné používání vodáckých krojů, jejichž znění vydal prostřednictvím Vyhlášky HKVS 1/05. Tato pravidla určil na základě závěrů srazu kapitánů a kapitánek oddílů vodních skautů v říjnu 2004 a rozšířeného zasedání HKVS v prosinci 2004.

V úvodním ustanovení vyhlášky se hovoří o tradicích vodního skautingu a jejich vlivu na podobu a používání kroje vodních skautů. Vodní skauti funkci svého kroje vnímají více jako stejnokroj než jako pracovní oblečení, proto jejich kroj prakticky nerozlišuje mezi základními a příležitostnými součástmi.

Základní pravidla, která vyhláška stanovuje, jsou následující:

1) vodácká krojová košile se nosí zasunuta do kalhot či sukně vždy s bílým opaskem, šňůrkou, pokrývkou hlavy jednotnou v oddíle a základním (na zvláštní akci příležitostným) šátkem. Šátek se nosí pod límcem. Činovníci mohou nosit modrou nebo šedou vázanku, v tom případě nenosí šňůrku,

2) slavnostní námořnická blůza se nosí přes kalhoty či sukni. Pod blůzou se nosí modrobíle pruhované triko, je možno nosit i jednobarevné triko bílé, modré, žluté, černé nebo tělové barvy. Jako pokrývka hlavy je vhodná námořnická čapka typu „placka“ nebo „bonbónek“, případně bílý, modrý nebo černý baret s bambulí,

3) dívčí halenka princesového střihu je rovněž považována za slavnostní kroj, nosí se přes sukni nebo kalhoty,

4) za pracovní kroj se považují příležitostná a doplňková trika, která je možno nosit do kalhot i přes ně. K triku příležitostnému (se znakem organizace ale bez sponzorských, expedičních a jiných nápisů) je možno nosit základní šátek,

5) ke košili, námořnické blůze a dívčí halenke se nosí krátké nebo dlouhé kalhoty (dívky a ženy sukně) modré, černé nebo tmavošedé barvy. Za vhodné jsou považovány dostupné kalhoty typu jeans. Při zvláště slavnostních příležitostech je možno nosit kalhoty nebo sukně bílé,

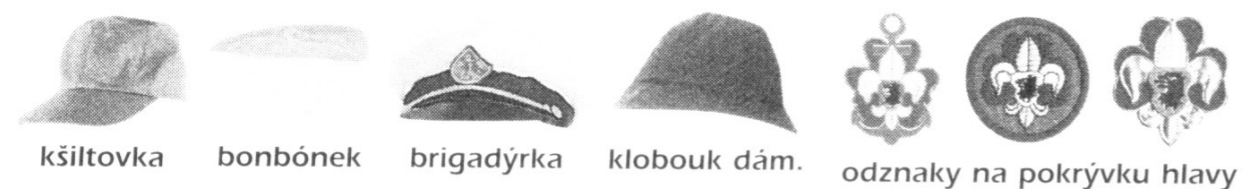
6) ke slavnostnímu obleku činovníků a kostýmu činovnic patří vždy čepice brigádyrka typu České dráhy celoročně s bílým potažením, ženy mohou nosit krojový klobouček. Vhodná vázanka je tmavomodrá nebo černá barva, ženy mohou nosit límečkovou stuhu. Je možno nosit i slavnostní oblek staršího typu – tmavomodré klubové sako s šedými kalhotami (ženy sukni). I k tomuto kroji náleží vázanka a bílá brigádyrka,

7) letní bílá košile činovníků vodních skautů se nosí zasunutá do dlouhých kalhot černé nebo tmavomodré barvy s bílým opaskem, s tmavomodrou vázankou (výjimečně rozhalenkou), s brigádyrkou nebo lodičkou. Kromě slibové lilie a nárameníků s funkčním označením se na této košili další krojové označení nenosí,

8) vhodnou obuví k základnímu a příležitostnému kroji jsou botasky či bílé polokecky, při slavnostních příležitostech černé polobotky (lodičky).

V souladu s tradicemi a podle ustanovení Krojového řádu Junáka i této Vyhlášky určuje kapitán oddílu VS se souhlasem kapitána přístavu jednotnou podobu kroje užívaného oddílem.

Skautský kroj

Kroj vodních vlčat a žabiček

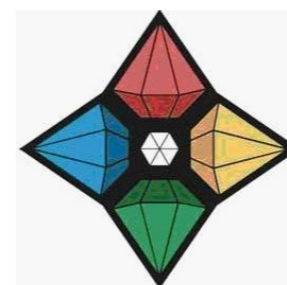
Kroje jednotlivých věkových kategorií se odlišují zejména v barvě šátku a šňůrky. Ke kroji vodních vlčat a žabiček se nosí žlutý šátek a žlutá šňůrka. Jako pokrývku hlavy mohou vlčata a žabičky používat bonbónek nebo kšiltovku.

Podle zatím platných pravidel se odznak stupňů zdatnosti (stříbrná, zlatá stopa; 1. a 2. hvězda) nosí uprostřed levé kapsy. Vzhledem k připravované obměně stezky vlčat a cestičky světlušek však brzy dojde i k úpravě tohoto krojového označení (stopa patrně zůstane, hvězda se změní na lucernu). Vodní skauti v této souvislosti patrně budou používat krojové označení využívajícího znaku kotvy - vše je ale zatím pouze ve stádiu úvah.

Kroj vodních skautů a skautek

Vodní skauti a skautky používají tradičně světlemodré šátky, šňůrka je modrá. Stejně jako vlčata a žabičky mohou jako pokrývku hlavy používat bonbónek či kšiltovku, skautky také dámský krojový klobouk.

V souvislosti s novým programem pro skauty a skautky také došlo k úpravě přílohy krojového řádu a změně označení splněných stupňů skautské stezky. Nově se označení v podobě čtyř barevných krystalů, odpovídajících čtyřem stupňům skautské stezky, se středovým bílým závěrečným krystalem nosí na středu pravé kapsy krojové košile. Pokud skaut či skautka nemá splněný daný stupeň, použije se krystal šedý. Označení stupňů zdatnosti se nosí maximálně do 18 let věku. V případě kombinace s Liliovým křížem se stupně zdatnosti nosí pod ním.

Kroj vodních roverů a rangers

Kroj vodních roverů a rangers se prakticky neliší od předchozích krojů. Jiná je pouze barva šňůrky - roveři a rangers nosí červenou.

Na středu levé kapsy mohou nosit čekatelský odznak, pokud mají složenou čekatelskou zkoušku.

Roveři a rangers, stejně jako skauti a skautky, mohou na pravém rukávu nosit také nášivky splněných výzev, odborných zkoušek a absolvovaných vzdělávacích akcí. Jako první pod označením WOSM/WAGGGS se podle Krojového řádu nosí nášivky výzev vč. Tří orlích per (vždy maximálně dvě nejpozději dosažené výzvy) nebo odznaky vzdělávacích akcí. Pod nimi následují nášivky odborných zkoušek, a to maximálně tři v jedné řadě. Členové Junáka starší 18 let již na kroji tyto odznaky nenosí, stejně jako výzvy (s výjimkou Tří orlích per, které se nosí podle zvyklostí oddílu).

Slavnostní vodácká blůza

Tmavomodrá námořnická blůza s dlouhými rukávy a manžetou na knoflík či bílou šňůrku (matroska) je další krojovou variantou, kterou mohou vodní skauti využívat, a to zejména při slavnostních příležitostech. Blůza je u výstřihu rozšířená se stahovací bílou šňůrkou, vzadu má námořnický límeček se třemi modrými a bílými pruhy. Blůza má boční rozparky s bílou šňůrkou, je bez kapes a bez vycpávek. Nosí se zpravidla volně na sukni či kalhotách.

Kroj činovníků a činovnic vodních skautů

Kroj vodáckých činovníků a činovnic existuje ve dvou variantách.

První variantou je základní modrá skautská košile se světlemodrým nebo šedým šátkem (u absolventů lesních škol a kurzů). Na středu levé kapsy nosí činovníci kvalifikační odznak (čekatelský, vůdcovský, kapitánský nebo instruktorský). Šňůrku mají činovníci a činovnice bílou. Na levém rukávu se jako čtvrtý v pořadí nosí funkční štítek (nenosí se však na košili s krátkým rukávem).

Druhou variantou činovnického kroje VS je tzv. „letní vodácká košile“. Košile se dvěma kapsami má bílou barvu, rukáv může být dlouhý i krátký. Nosí se vždy s nárameníky a pokrývkou hlavy (obvykle brigádýrka), s modrou kravatou nebo rozhalenkou, k dlouhým nebo krátkým kalhotám. Přehled nárameníků a funkčních štítků následuje na dalších stránkách.

Reprezentační kroj činovníků a činovnic VS

Slavnostní oblek pro činovníky je složen z klasických pánských kalhot a saka černomodré barvy. Nohavice u kalhot mají všíty béžový boční prýmek. Jednořadé sako je zapínané na tři zlaté knoflíky s kotvou, obdobné menší knoflíky jsou na rukávech pod prýmkem opět béžové barvy. Z levé kapsové patky vede k levému ramennímu tunýlku zlatá šňůrka. Pod levou patkou je vyšitý znak WOSM v bílé barvě. Oblek se nosí s bílou nebo jemně bílomodře pruhovanou košilí a skautskou vázankou.

Slavnostní kostým činovnic je složen z klasické dámské sukničky a saka ve stejné barevné kombinaci jako oblek činovníků. Jednořadé sako princepsového střihu se zapíná třemi zlatými knoflíky s kotvou, obdobné menší knoflíky jsou na rukávech pod prýmkem. Sako má dvě kapsy, z levé vede zlatá šňůrka. Pod levou kapsou je vyšitý znak WAGGGS v bílé barvě. Kostým se nosí s bílou halenkou a dámským společenským skautským šátkem.

Jako pokrývku hlavy používají činovníci brigádýrku a činovnice dámský klobouček.

Reprezentační kroj se nosí pouze při slavnostních příležitostech a společenských událostech.

Přehled funkčních štítků a hodnostních označení činovníků vodních skautů

	palubní (zástupce kapitána oddílu)	kapitán oddílu	přístavný (zástupce kapitána přístavu)	kapitán přístavu
funkční štítek na kroj				
náramníkové označení na letní vodáckou košili				
rukávové označení na slavnostní oblek				
	komodor (krajský kapitán)	přístavný Hlavního kapitanátu VS	zástupce hlavního kapitána VS	hlavní kapitán vodních skautů
funkční štítek na kroj				
náramníkové označení na letní vodáckou košili				
rukávové označení na slavnostní oblek				

Vyznamenání vodních skautů:

Medaile Bronzového bobra, Řád Stříbrného bobra

Skautská vyznamenání a obecná pravidla jejich udělování vymezuje Řád skautských vyznamenání: „Vyznamenání Junáka jako nositelné osobní dekorace vyjadřují poděkování, úctu a vděčnost vyznamenanému za jeho práci a výrazný přínos pro rozvoj skautského hnutí, zásluhy o výchovu mládeže a službu skautským ideálům.“ Udělují se na úrovni celostátní a krajské. Mezi celostátní vyznamenání patří (od nejvyšších): řády, medaile a čestné odznaky. Zvláštním druhem vyznamenání je členství ve Svojsíkově oddíle. Každé vyznamenání má svůj Statut, který upravuje podmínky udělení, instanční postup, podobu vyznamenání apod. Vyznamenání lze udělit také in memoriam. Vodní skauti mají dvě celostátní vyznamenání: Medaili Bronzového bobra a Řád Stříbrného bobra.

Medaile Bronzového bobra

Medaile Bronzového bobra byla zřízena v roce 2003 rozhodnutím Náčelnictva Junáka na návrh Hlavního kapitanátu vodních skautů, zejména k ocenění práce kapitánů a kapitánek při výchově vodních skautů.

Návrh může předložit každá organizační jednotka registrující vodní skauty. Medaili schvaluje a uděluje Hlavní kapitanát vodních skautů.

Řád Stříbrného bobra

Řád Stříbrného bobra byl založen v roce 1921 Hlavním stanem vodních skautů Svazu junáků skautů Republiky Československé jako skautské vyznamenání pro vodní skauty a byl potvrzen usnesením IV. valného sněmu Českého Junáka v roce 1990. Rozhodnutím Náčelnictva Junáka

na návrh Hlavního kapitanátu vodních skautů v roce 2003 je skautským Řádem vodních skautů. Patří tak mezi nejstarší dosud platná vyznamenání.

Řád Stříbrného bobra se uděluje členům Junáka za dlouholetou, minimálně však patnáctiletou soustavnou činnost přinášející rozvoj českého vodního skautingu na poli organizačním, výchovném, programovém, osvětovém, publikačním. Může být ale udělen i nečlenům Junáka, za zvláště vynikající zásluhy ku prospěchu vodního skautingu v České republice.

Návrh na jeho udělení může předložit každá organizační jednotka registrující vodní skauty. Medaili schvaluje Sbor nositelů Stříbrného bobra a hlavní kapitán či kapitánka vodních skautů. O udělení řádu rozhoduje sbor a hlavní kapitán jednohlasně, pokud není hlasování jednomyslné, nemůže být řád udělen. Vyznamenání uděluje hlavní kapitán či kapitánka v řádový den, kterým je 8. červen (svátek sv. Medarda, patrona českých vodních skautů). Počet udělených Řádů Stříbrného bobra nesmí v jednom roce přesáhnout počet 6, jinak není počet nositelů omezen.

Sbor nositelů tvoří 6 nositelů Řádu Stříbrného bobra (3 sestry a 3 bratři), kteří jsou voleni všemi nositeli Řádu na svém zasedání.

Nositelé Řádu Stříbrného bobra jsou oprávněni účastnit se kterékoliv činnosti a jednání orgánů vodních skautů a předkládat své návrhy, připomínky a stížnosti ke všem problémům VS.

Vlajková etiketa vodních skautů

„Lod' může znamenat buď nebe, nebo peklo - to záleží čistě jenom na chlapcích, kteří se na ní plaví. Jsou-li to mrzouti a lajdáci se sklonem reptat, bude na lodi nešťastné společenství. Pokud jsou jako skauti a mají sklon věci ve sebe uchopit za správný konec, dávat i brát a udržet své okolí upravené a čisté, budou žít jako spokojená rodina a užívat si život na moři.“

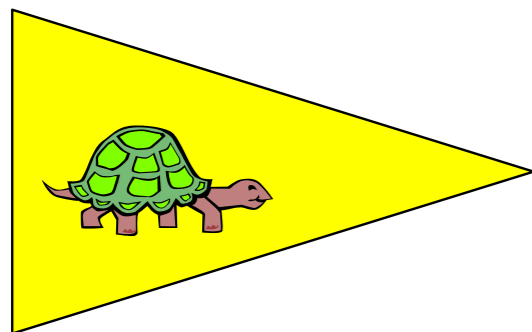
R. Baden-Powell, Skauting pro chlapce

Vlajka je obdélníkové plátno různých barev sloužící k identifikaci státu, města, spolku, jednotky. Vlajka musí být oboustranná, tj. obě strany jsou totožné. Vyvěšuje se vždy na lanko na vlajkovou žerď, stožár, stěžeň. Vlajky byly od 13. století užívány k rozlišování plavidel, musely tedy být jednoduché, z velké vzdálenosti identifikovatelné. Vyvinuly se z praporů, které se však neustálým snímáním a upevňováním poškozovaly, takže bylo zavedeno vztyčování a snímání na šňůře. Vlajka je vždy přesně definovaná včetně poměru šířky a délky. Pro vyvěšování vlajek platí přesná pravidla.

Vlajky jednotek vodních skautů

Vlajka posádky

Na rozdíl od pěších družin nepoužívá posádka praporek tvaru gotického trojúhelníku, ale vlajku ve tvaru jednoduchého rovnoramenného trojúhelníku (plamenec) výšky 28 cm, délky 42 cm s jednoduchým symbolem vyjadřujícím název posádky. Podkladovou barvu a symbol si volí posádka sama, je však vhodné dodržovat oddílové tradice.

Vlajka oddílu

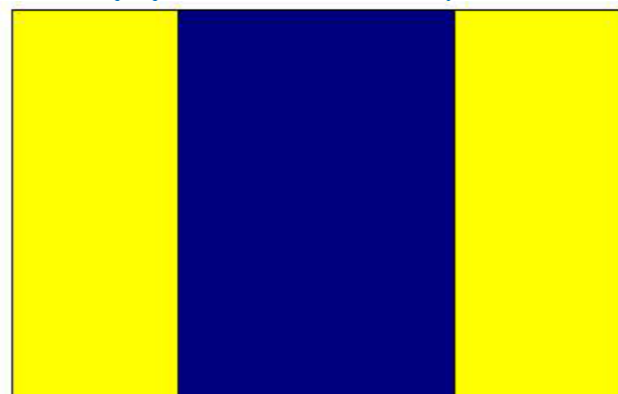
Oddíl tradičně používá vlajky o rozměrech v poměru 2:3 (zpravidla 60 x 90 cm) svisle dělené na tři pruhy v poměru 1:2:1, přičemž krajní pruhy mají shodné barvy. Žádné doplňující symboly se na oddílovou vlajku neumísťují.

Původně barvy oddílům určoval Hlavní kapitánát a mělo se používat pouze kombinací ba-

Prapor je podobný vlajce, zpravidla nemá definovaný poměr rozměrů, obvykle je pevně připevněn na žerdi, může být užíván k výzdobě. Prapory se vyvinuly z dřívějších symbolů podobných totemům a z ozdobných stuh. Již ve starověku je používaly římské legie, ve Číně byly nošeny prapory již před třemi tisíci lety.

Standarta je jiný látkový symbol, zpravidla bohatě vyšívaný, často s odlišnou lícovou a rubovou stranou, nošený na žerdi nebo ukládaný na čestném místě. Pro své fyzické vlastnosti standarta obvykle ani nemůže vlát.

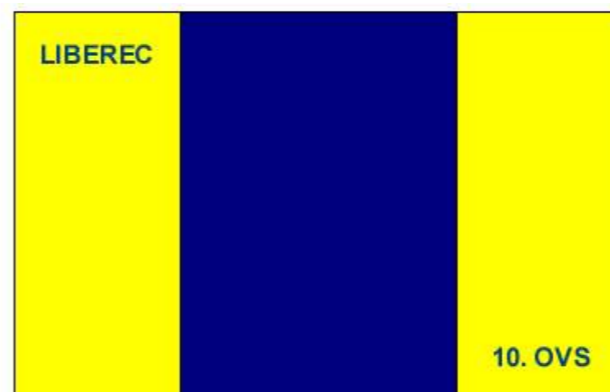
rev signálního kódu (červené, modré, bílé, žluté a černé). V současnosti tyto podmínky nelze dodržet, oddíly by však měly vybírat barevnou kombinaci výrazně kontrastní a pokud možno vycházející z městského znaku sídla oddílu. Barevná kombinace červená – modrá – červená je historicky vyhrazena Hlavnímu kapitánátu.

Zmenšená oddílová vlajka ve velikosti 1 x 4 cm se nosí jako tzv. oddílové barvy na levém rukávu krojové košile.

Jestliže oddílová vlajka není určena k vyvěšování, ale k bližší identifikaci (kupř. při slavnostech okresu apod.), může nést v okrajových polích nápis se jménem sídla a čísla oddílu.

Vlajka přístavu

Oficiálně je dosud stanovena pouze standarta. Tou je světle modrý obdélník po obvodě lemovaný žlutou šňůrkou. Na ploše je kotva s lilí. Symbol je v horním půlkruhu opsán číslem a sídlem přístavu, v dolním půlkruhu vavřínovými ratolestmi. Na rubové straně je název přístavu nahrenzen nápisem BUĎ PŘIPRAVEN. Ratolesti jsou spojeny malým emblémem vlastního přístavu. Nápis, ratolesti a kotvy jsou vyšity žlutě, lilie je bledě žlutá obsítá hnědou linkou včetně bílého znaku s černou hlavou psa (Kapitánská pošta 3/1990). Tato podoba je dosud aktuální, nebyla zatím změněna, ale považujeme ji za historickou

věk. Používá se při obdobných příležitostech jako ostatní „vlajky“ oddílů a přístavů, kupř. v průvodech, k výzdobě při sněmeh apod.

Tato standarta je však poměrně málo používána a přístavy si zpravidla volí buď vlastní vlajku s výrazným emblémem (obdobným mluvícímu znaku na šátku) nebo používají vlajku některého ze svých oddílů, zpravidla oddílu zakládajícího.

Vlajka Hlavního kapitánátu vodních skautů

Obecně je HKVS vnímán jako řídicí složka vodních skautů. Proto je jeho vlajka současně symbolem vodních skautů při celostátních akcích, případně při akcích jednotek vodních skautů v zahraničí.

Historicky byla vlajka HKVS jednoduchá vlajka o třech pruzích v barvách 1. oddílu vodních skautů Praha (červená – modrá – červená). Dodnes se tato kombinace používá jako stuha Řádu stříbrného bobra.

Před válkou byla zhotovena jednoduchá vlajka v barvě světle modré s vyšitou kotvou, českou skautskou lilí se psem a stuhou s nápisem Buď připraven. Tato vlajka se používala po roce 1945, 1968 i 1989.

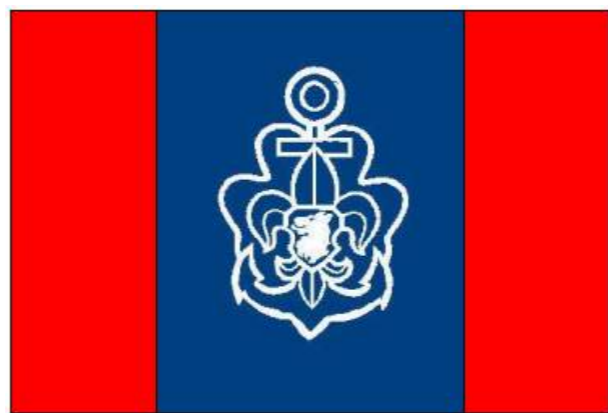
Vedle toho byla zhotovena standarta HKVS (rovněž pod názvem vlajka) shodná se standartou přístavů, která má místo názvu přístavu písmena HKVS a mezi žlutou šňůrkou a světle mod-

rým polem má lem z opakující se trikolory.

Protože 11.10.1990 byl schválen současný znak vodních skautů a skautek, tzv. sendvič (Kapitánská pošta č.9/90), a protože jsme se po přijetí Junáka do WOSM, WAGGGS a ISFG otevřeli světu, byla Hlavním kapitanátem definovaná vlajka HKVS vycházející z historické vlajky, současného znaku, tradičních barevných kombinací vodních skautů, tzv. národních barev a vexilologických

zásad (vexilologie = vlajková obdoba heraldiky): obdélník o rozměrech v poměru 2:3, skládající se ze tří pruhů v barvě červené – modré – červené. Uprostřed středního modrého pole je bílý znak vodních skautů (sendvič). Znak je na rubové straně probarven, tzn. že hlava psa hledí vždy k žerďové části vlajky. Z optických důvodů jsou červené pruhy poněkud zúženy a jsou v poměru 0,9 : 2,2 : 0,9.

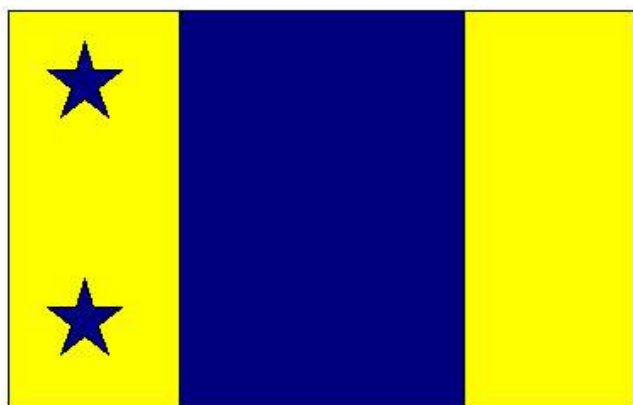
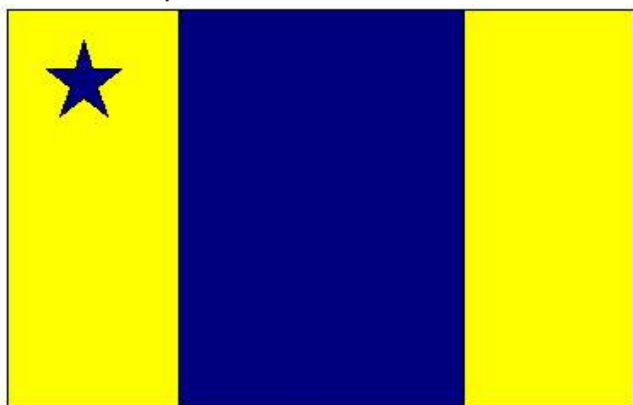

Hodnostní vlajky vodních skautů

Podle staré tradice mají některé námořnické hodnosti nárok na hodnostní vlajku (vlajkový důstojník). Vodní skauti používají od svého vzniku hodnostní vlajky pro činovníky od oddílu výše.

Palubní oddílů

Zmenšená vlajka v oddílových barvách s jednou hvězdou barvy středního pruhu umístěnou v žerďovém pruhu.

Kapitán oddílu

Zmenšená vlajka v oddílových barvách se dvěma hvězdami.

Přístavní přístavu

Modrá vlajka s bílým znakem vodních skautů a jednou bílou hvězdou v žerďové části.

Kapitán přístavu

Modrá vlajka s bílým znakem vodních skautů a

dvěma bílými hvězdami v žerďové části.

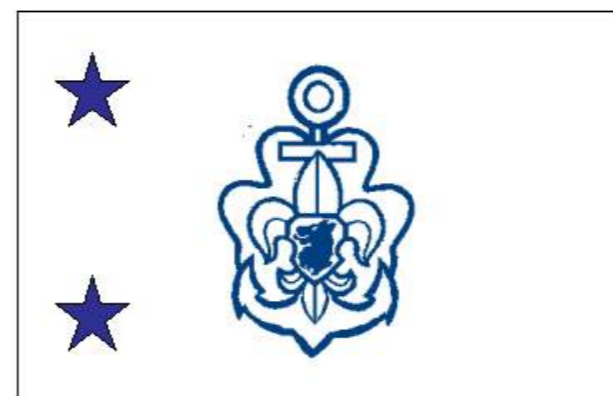
Krajský kapitán (komodor)

Bílá vlajka s modrým znakem vodních skautů a jednou modrou hvězdou.

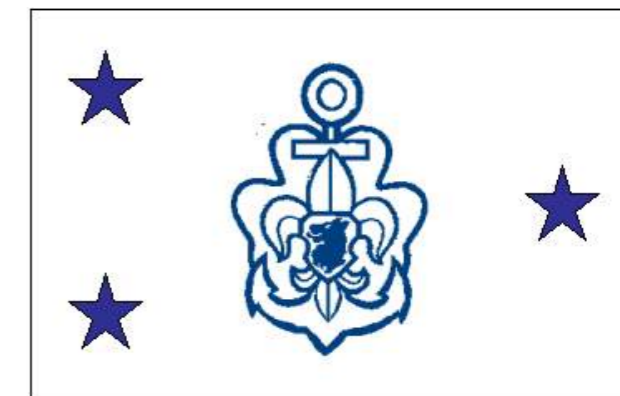
Přístavní hlavního kapitanátu

Bílá vlajka s modrým znakem vodních skautů a dvěma modrými hvězdami.

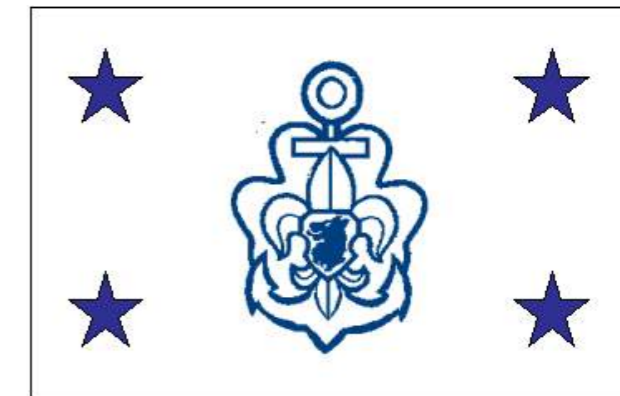
Zástupce hlavního kapitána

Bílá vlajka s modrým znakem vodních skautů a třemi modrými hvězdami.

Hlavní kapitán vodních skautů

Bílá vlajka s modrým znakem vodních skautů a čtyřmi modrými hvězdami v rozích.

Vlajková etiketa vodních skautů

vychází z jachtařských tradic a ze zákona o státních symbolech ČR.

Zvyklosti jachetní a námořnické

Vlajky na lodích sloužily stejnému cíli jako pomalované štíty na zemi – rozeznat, zda se setkáváme s nepřítelem nebo spojencem. Tak jako z popisování erbů vznikla heraldika, tak z popisování vlajek vznikla vexilologie.

Vlajka byla vždy znamením příslušnosti, které muselo být rozpoznatelné z velké dálky, a to i v dobách, kdy ještě nebyly používány dalekohledy. Loď byla součástí svrchovaného území státního útvaru, jehož vlajku nesla. Ze stejných příčin, ze kterých se na zemi vytvořila soustava etických pravidel rytířského chování, se vytvořila etická pravidla námořní zdvořilosti.

Loď plující bez vlajky byla lodí bez příslušnosti, tedy i bez ochrany a byla považována za loď loupežnou. Loď si mohl přivlastnit každý, kdo to dokázal a posádka byla zpravidla bez milosti utra-

cena (nepohlíželo se na ni jako na svobodné lidi).

Loď pod vlajkou naopak požívala ochrany a byla-li potopena nebo přivlastněna bez toho, že by příslušné státní útvary byly ve válečném stavu, bylo to kvalifikováno jako pirátství. Státními útvary nebyla jen království, knížectví, sultanáty a emiráty, ale i městské republiky (Benátky, Janov, Hamburk) nebo obchodní svazy měst (Hanza).

Plout pod cizí vlajkou bylo považováno za zvláště nízký, zbabělý a velmi krutého trestu hodný úskok.

Neúcta k vlajce byla neúctou k celému státu.

Aby byla vlajka zřetelná opravdu z velké dálky, nemohl to být jen nepatrný kus plátna. Na druhé straně toto plátno negativně ovlivňovalo plavbu za větru. Z těchto protichůdných příčin se vyvinula pravidla vlajkové etikety.

Vlajka se vyvěšovala až po východu slunce, při západu se spouštěla. Bylo jí nutno spustit i za výrazně špatného počasí.

Vlajka musela být vyvěšována a spouštěna rychle.

Vlajka musela mít zřetelný a nezaměnitelný klad barev, z dálky rozeznatelný obrazec „figuru“. Původně se používaly pouze barvy signálního kódu (modrá, bílá, žlutá, červená a černá). Nepoužívaly se „mezibarvy“ zelená, okrová, hnědá, azurová, oranžová, šedá apod. Tyto barvy se na vlajky dostaly až později, když se vlajky začaly používat i na zemi (oranžová barva má jméno podle osobní standarty Viléma Oranžského). Vlajky vybledlé a poškozené ztratily svou funkci.

Z těchto příčin se vytvořila námořnická, později jachtařská a vodácká úcta k vlajce a pravidla jejího používání – vlajková etiketa.

V současné době je vyvěšená vlajka výrazem zdvořilosti. Na širém moři plují velké lodi bez vlajky, malé jachty zpravidla pod vlajkou. Při potkávání se lodi vyvěšením vlajky zdraví.

Zdravíci loď vyvěsí vlajku, počká, až vyvěsí zdravená loď, poté vlajku spustí do půli vlajkové žerdi nebo lanka a opět vyvěsí. Zdravená loď je povinna učinit totéž. Menší lodi zdraví větší, civilní lodi zdraví lodi válečné (bodejt' ne!). Zvláštní druh pozdravu je spuštění a opětovné vyvěšení plachet.

Ve výsostných vodách a při vplouvání do přístavu je loď povinna plout pod svou vlajkou a navíc zpravidla vyvěšuje vlajku navštíveného státu, tak zvanou vlajku zdvořilostní. Jachta vracející se ze zahraniční plavby má právo na pravém ráhne nést vlajky navštívených výsostných vod, zpravidla v abecedním pořádku.

Sportovní plavidla (pramice, kanoe, kajaky, rafy, motorové čluny) jsou povinna v zahraničí nést na zádi vlajku ČR, slušnost žádá mít na přídi vlajku státu, v jehož vodách plujeme.

V přístavu se vyvěšuje vlajka v 8:00 hod. místního času, spouští se při západu slunce, nejpozději však ve 20:00 hod. místního času, vždy ceremoniálním způsobem. Nejjednodušším ceremoniálem je salutování, smeknutí čapky nebo stoj v pozoru čelem k vlajce.

V noci vyvěšuje vlajku pouze loď, která v nejbližších hodinách opustí přístav.

Kromě vlajek státních se vyvěšuje vlajka majitele (klubu, rejdaře – v současnosti ji zpravidla tvoří plamenec), vlajka hodnostní a vlajky signální.

Signálními vlajkami jsou vlajky kódu, které se vyvěšují nejvýš čtyři pod sebe. Dnešní mezinárodní kód je vypracován pro základní jednopísmenné signály (nejznámější je P „modrý Petr“, který v přístavu znamená „Loď se připravuje k odplutí“,

přeloženo do romanci „Všechno mužstvo na palubu“, přeloženo do skautovna „Nástup“ neb „Všeho nechat, hned sem spěchat“). Pro dvou a více písmenné signály je vypracován skutečný kodex, jehož důkladná znalost je opravdu námořním mistrovstvím. Díky systému vlajkových opakovačů není ani při otevřeném vysílání zapotřebí více než čtyř vlajek najednou.

Některé signály jsou žertovné, ale mezinárodně jachtaři uznávané (kupř. pirátská vlajka Jolly Rogers znamená „Posádka nechce být rušena“, existuje i vlajka „Tchyně na palubě“).

Zvláštní vlajky jsou vlajky válečné – wimpely, což jsou velmi dlouhé úzké trojúhelníkové vlajky, které vyvěšují válečná plavidla v akci.

Vlajkosláva („gala“) je vyzdobení lodí všemi vlajkami včetně signálních při zvlášť slavnostních příležitostech. Rozlišuje se velké a malé gala. Při malé vlajkoslávě se na všech lankách vyvěsí všechny signální vlajky, při velké vlajkoslávě se použijí i náhradní sady vlajkového kódu k vyzdobě lodě od přídi přes vrchol k zádi. Před přídí a za zádi se může použít bójek a kotev, aby vlajky šly až k hladině.

Stožár vodních skautů

Vodácký stožár je vlastně zadní stěžeň lodi, proto se staví šikmým ráhmem k vodě. Jen v případě, že tábor je daleko od vody, směřuje ráhno ke kapitánovu stanu, popřípadě je orientováno na sever. Stožár se kotví mezi kůly pomocí dvou čepů (vrutů, šroubů s maticí). Po vytažení jednoho čepu je možno stožár sklopit, po vytažení obou vyjmout.

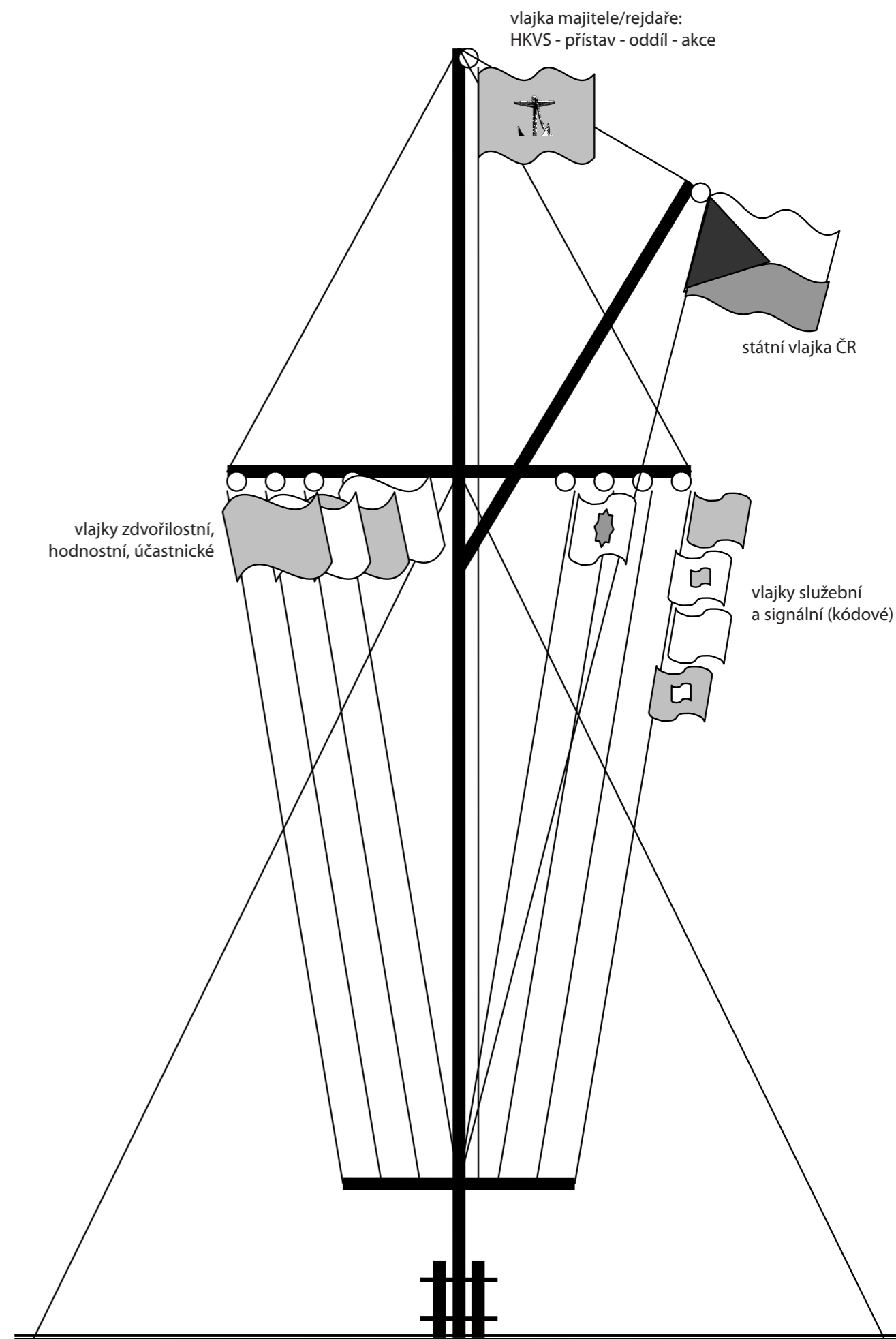
Čnělka, ráhno a příčné břevno mají délku třetiny stožáru. Ráhno má sklon 45° (představuje vratiráhno, nikoli vratipeň), je upevněno závěsem hned pod čnělkou u příčného břevna, ne níže. Kotvící zápory jsou zachyceny na kůly šikmo zatlučené do země.

Příčné břevno a ráhno jsou kotveny na čnělku.

Pro státní vlajku je lanko na ráhne, pro vlajku oddílu (přístavu) na čnělce. Na každém ramenu břevna je po čtyřech kladkách na ostatní vlajky v takových vzdálenostech, aby se vlajky vzájemně nezaplétaly.

Na spodní část stožáru je upevněn úvazník s pacholetem (kolíkem) pro každé vlajkové lanko. Někdy se staví samostatný úvazník těsně před (podle lodi vlastně těsně za) vlajkový stožár.

Čestná strana je buď na zádi (pod ráhmem) nebo na pravoboku.

Vlajková etiketa vodních skautů

1. Vlajky se vyvěšují na vodácký stožár v podobě lodního stěžně, státní vlajka na vrchol vratiráhna, oddílová (přístavní, HKVS, lesní školy, apod.) na vrchol čnělky. Věc cti je vyvěšování přesně v 8:00 hod. místního času, snímání při západu slunce, nejpozději ve 20:00 hod. místního času. Snímání vlajek za tmy je považováno za nezdvořilost.

2. Vlajky zdvořilostní a hodnostní (cizí státní vlajky, vlajky hostů, činovníků, apod.) se vyvěšují na levé břevno, vlajky signální a služební na pravé břevno (kupř. oddíl či posádka ve službě, smlouvené signály, ...). Platí, že důležitější místo je vždy dále od stěžně (na levém břevnu více vlevo, na pravém více vpravo).

3. Státní vlajka ČR a vlajka majitele (oddílu, pří-

stavu, HKVS) musí být na svém lanku sama. Vlajky zdvořilostní a hodnostní mají být též samy na svém lanku, není-li vyhnutí a chceme-li uctít více subjektů než čtyři, může být na jednom lanku více vlajek stejného řádu (nejvýše však čtyři). Signální a služební vlajky také mohou být na jednom lanku nejvýše čtyři.

4. Vlajky se vztyčují rychle, proto musí mít vlajková četa včas připravena a rozmotána lanka. Kromě smutku se vlajky spouštějí rovněž rychle (odlišnost od pozemních zvyklostí), proto mají často v lemu zašité olůvko.

5. Státní vlajka ČR stoupá za všech okolností jako první, klesá jako poslední. V praxi to znamená, že státní vlajka stoupá první, oddílová v těsné vzdálenosti šířky vlajky, státní je na svém vrcholu opticky nižším dřívě, oddílová ještě chvíli pokračuje. Při spouštění klesá nejdříve oddílová vlajka až pod státní vlajku, která ji následuje.

6. Pokud nemáme dost velkou vlajkovou četu, mohou být další vlajky vztyčeny a spuštěny jinou. Pokud vyvěšujeme i jiné státní vlajky, musí být vyvěšovány a spuštěny ve stejnou dobu jako vlajka ČR, mohou však být předem vyvázané na lankách. Vždy dodržujeme zásadu č. 5, že vlajka ČR stoupá první a klesá poslední.

7. Při větrném počasí můžeme vlajky vztyčovat sbalené do balíčku a potom efektním trhnutím nechat rozevlát větrem. Tento způsob se však nepoužívá u státní vlajky.

8. Při státním smutku vyvěšujeme státní vlajku do poloviny stožáru (cca do 2/3 lanka). Vlajka se nejprve hbitě vztyčí a potom pomalu a obřadně spustí. Při spouštění ji následují všechny ostatní vyvěšené vlajky, ty se však vrátí na původní místa. Při oddílovém nebo místním smutku se spouští do poloviny jen vlajka oddílová.

9. Vyvěšenou vlajku dotáhneme až k očku nebo kladce, dbáme však, abychom cíp vlajky neprotáhli kladkou, jinak bude mít vlajková četa o zábavu postaráno. Lanko napneme tahem za „obě“ šňůry (nad i pod vlajkou) a pevně uvážeme na úvazník.

10. Hodnostní vlajka se vyvěšuje jen jedna – nejvyššího vlajkového důstojníka na palubě, vlajka hostů se vyvěšuje při jejich příchodu tak, že vlajka oddílu a hodnostní vlajka (případně služební vlajka) klesnou až do poloviny stožáru a stoupají až s vlajkou hosta. Vlajka nejvyššího přítomného činovníka oddílu nebo přístavu by na táboře měla vlát vždy.

11. Nepoužíváme vlajky vybledlé, potrhané

nebo zničené. Pokud nebudou uloženy na nějakém čestném místě, můžeme je obřadně spálit. Dotkne-li se státní vlajka země, je to považováno za zneuctění. Za silného deště či větru (nikoli kdykoli spadne pár kapek, ale tehdy, kdy by se vlajka mohla poškodit) snímá dozorčí vlajku, když předtím zavelel Pozor!

12. Vlajku přináší a odnáší vlajková četa zpravidla při nástupu celého tábora, oddílu, apod. Na povel „K vlajce hled!“ zdraví činovníci a nastoupení jednotlivci (ti, co jdou kolem, hosté, služba, apod.). Z výchovných důvodů se však doporučuje, aby zdravili všichni nastoupení.

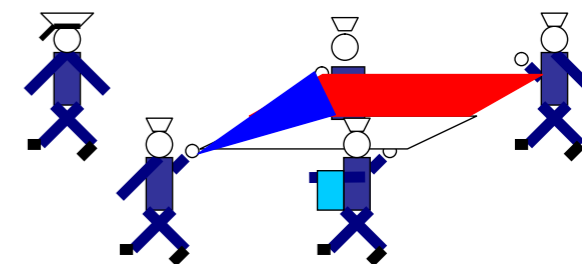
Vlajková četa

Státní vlajka se nosí rozvinutá, klínem dopředu, bílá vlevo, oddílová vlajka složená přes ruku.

- úplná četa: velitel + 4 (ve výjimečných případech při velké vlajce 1 + 6)

- běžná: 4 (velitel je potom přední levý)

- malá: 2 (prvý nese přes ruku státní, druhý oddílovou vlajku).

Vlajkosláva

I na vodáckém vlajkovém stožáru používáme při slavnostních příležitostech (svátky, výročí, závody, neděle, návštěva náčelníka, Neptuna a jiných neobvyklých bytostí) malé a velké gala.

Malé gala: Signální vlajky jsou vyvěšeny na samostatných lankách (výtažích, vantech) levého a pravého břevna.

Velké gala: Signální vlajky jsou vyvěšeny na samostatných lankách ukotvených v zemi rovnoběžně s břevnem a vedených přes upevnění čnělky (kříž) na druhou stranu v úhlu asi 60°.

Signální vlajky se nevyvěšují nahodile, jen aby to bylo pestré, ale i vlajkosláva má svůj řád – mezi dvě písmena abecedy se vkládá jedna číslice.

Podle tradice a dříve jinak řazené signální abecedy je přesné pořadí toto: AB2 UJ1 LE3 GH6 IV5 FV4 DM7 PQ 1.opakovač RN 2.opakovač ST nula CX9 WO8 ZY 3. opakovač.

Pro táborové podmínky stačí jednodušší řešení: AB1 CD2 EF3 GH4 IJ5 KL6 MN7 OP8 QR9 ST nula UV1.opakovač WX2.opakovač YZ3. opakovač.